

ZÁVEREČNÉ STANOVISKO

Číslo 197/04-1.12/tč

vydané Ministerstvom životného prostredia SR podľa zákona NR SR č. 127/1994 Z. z. o
posudzovaní vplyvov na životné prostredie zmení neskorších predpisov

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov

ReSpect, spol. s r.o.

2. Identifikačné číslo

35 810 131

3. Sídlo

Námestie SNP 25, 811 01 Bratislava

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ZÁMERE

1. Názov

Zóna Pribinova – nábrežie

2. Účel

Účelom navrhovanej činnosti je urbanizácia nábrežia Dunaja, ktorá je vymedzená na juhu riekou Dunaj, na západe mostom Červenej armády, na východe mostom Košická a na severe Pribinovou ulicou, so zámerom posilniť funkciu ľavobrežnej časti celomestského centra s orientáciou na zariadenia administratívne (riadiace a správne), reprezentatívne, funkcie obchodu, služieb, kultúrno-spoločenské a obytné.

3. Užívateľ

Realizáciu výstavby zabezpečuje spoločnosť Real Spektrum Dunaj, a.s., ktorá investične a organizačne zabezpečuje urbanizáciu nábrežia. Pre správu novopostavených objektov sa pravdepodobne vytvorí nový subjekt/subjekty.

4. Umiestnenie (katastrálne územie)

Navrhovaná činnosť je umiestnená v Bratislavskom kraji, v intraviláne mesta Bratislava, v juhovýchodnej časti k. ú. mestskej časti Bratislava - Staré Mesto, k. ú. mestskej časti Ružinov, k. ú. Nivy, na nábreží Dunaja. Riešené územie je zo severnej strany vymedzené dopravnou komunikáciou Pribinová ulica, zo západnej strany areálom Ministerstva vnútra SR, z južnej strany koridorom vodného toku Dunaj a z východnej strany Košickou ulicou.

V rámci navrhovanej činnosti budú výstavbou dotknuté nasledovné parcely:

- k.ú. Staré Mesto – parcely č. 21293/23, 9179/4, 9180/1, 9180/2, 9180/4
- k.ú. Nivy – parcely č. 9193/377, 9179/6, 9186/46, 9186/39, 9193/201-205, 9193/370, 9189, 9193/2, 9193/381, 9186/31, 9186/38, 9193/371, 9193/382, 9180/3, 9193/1, 9180/41, 9193/158-179, 9193/193, 9193/3, 9193/378, 9193/379, 9193/380, 9193/383, 9182/5, 9193/372, 9182/4, 9182/9, 9182/2, 9182/11, 9193/5, 9193/373, 9182/10, 9182/13, 9193/374, 9193/6-14, 9185/2, 9194/2, 9194/3, 9185/3, 9193/376, 9193/32, 9193/375, 9191, 9190.

5. Termín začatia a ukončenia.

Začiatok výstavby I. etapy	- rok 2004
Ukončenie výstavby I. etapy	- rok 2005
Začiatok výstavby II. etapy	- rok 2004
Ukončenie výstavby II. etapy	- rok 2008

6. Stručný opis technického a technologického riešenia.

Predmetom navrhovanej činnosti je vybudovanie polyfunkčnej časti ľavobrežného mestského centra s orientáciou na zariadenia administratívy, reprezentatívnych obchodov a služieb, kultúrno-spoločenských zariadení a nadštandardných bytov.

Navrhovaná polyfunkčná bloková štruktúra je založená na vytváraní typických mestských priestorov striedajúcich kompaktnú zástavbu a voľné priestranstvá (námestia) poprepájaných ulicami a pasážami. Členeniu zodpovedá aj organizácia komunikácií s kombináciou automobilovej dopravy a MHD s pešími komunikáciami. Hlavné kompozičné osi a uzly ako línie a body organizujú automobilový, cyklistický i peší pohyb v zóne, na ktoré sa viaže aj zonálna zeleň. Priečne dopravné prepojenia spájajú kludovú zónu promenády cez bulvár s vonkajšími nadradenými dopravnými komunikáciami. Statická doprava je umiestnená najmä v podzemných podlažiach, na povrchu je minimalizovaná.

Výšková hladina navrhovanej zástavby je na celom území zóny relatívne nivelizovaná (väčšinou 5 - 7 NP), s gradáciou k 20-podlažnej dominante s max. výškou 105 -115 m vo východnej časti pri nájazde na most Košická.

Stručný popis variantov navrhovanej činnosti

Variantnosť navrhovanej činnosti spočíva v rozdielnom percentuálnom zastúpení funkcií v II. etape výstavby a následného rozdielneho riešenia infraštruktúry:

	Alternatíva 1	Alternatíva 2	Alternatíva 3
Obchody, služby	9 %	8 %	8 %
Administratíva	78 %	60 %	30 %
Bývanie	10 %	30 %	60 %
Stravovanie	3 %	2 %	2 %

Jednotlivé varianty sú charakterizované nasledovne:

- variant I: I. etapa (invariantná) + II. etapa, alternatíva 1,
- variant II: I. etapa (invariantná) + II. etapa, alternatíva 2,
- variant III: I. etapa (invariantná) + II. etapa, alternatíva 3.

Okrem uvedených stavebných objektov sa v území navrhujú: hlavné námestie (medzi B 41, B 31, B 32, divadelným amfiteátrom a Slovenským národným divadlom), vyhládka (na hlavnom námestí), kultúrne námestie (medzi B 41, divadelným amfiteátrom a terasami), divadelný amfiteáter (v osi Slovenské národné divadlo, hlavné námestie, pri Dunaji), pódium na lodi alebo pontóne (na Dunaji pri divadelnom amfiteátri), svetlo pre klub (na hlavnom námestí), multimediálna obrazovka (na hlavnom námestí), zastrešená pasáž (naprieč navrhovaným územím zo SZ na JV), otvorená pasáž (od Ministerstva vnútra SR po hlavné námestie), vstupné námestie (v SZ časti riešeného územia), výstavný pavilón, 3 záhradné kaviarne (2 na nábreží), alternatívne divadlo premiestnené zo severnej časti ulice Pribinova (všetky objekty na bulvári), bulvár (komunikácia zo severu ohraničujúca lokalitu), obchodné námestie (pri B 71), predvádzací pavilón (najvýchodnejší objekt na nábreží), detské ihrisko, záhradná kaviareň a reštaurácia, okruh pre korčuľovanie, promenádny park, korzo (všetky objekty na nábreží), terasy (okrajové časti riešeného územia) a zimná záhrada (na východ od kultúrneho námestia).

Rozdelenie stavebných objektov z hľadiska funkčného využitia je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

etapy / podetapy	objekty	maloobchodné predajne a služby (m ²) / podlažia	administratívne priestory / podlažia	bývanie (m ²) / podlažia	prechodné ubytovanie (m ²) / podlažia	Počet parkovacích miest / podlažia
1 / 1A	B 21	5 110 / prízemie a 1. NP	13 375 / 2. NP až 6. NP	1 698 / 7. NP	*	*
1 / 1A	B 22	5 062 / prízemie a 1. NP	13 255 / 2. NP až 6. NP	1 471 / 7. NP	*	*
1 / 1A	B 31	5 034 / prízemie a 1. NP	10 972 / 2. NP až 5. NP	1 668 / 6. NP	*	*
1 / 1B	B 41	4 812 / prízemie	*	*	19 565 / 1. NP až 5. NP	*
1 / 1C	B 11	1 350 / prízemie a 1. NP	3 375 / 2. NP až 6. NP	351 / 7. NP		
1 / 1C	B 12	3 982 / prízemie a 1. NP	10 915 / 2. NP až 6. NP	1 374 / 7. NP		
1 / 1C	B 13	1 313 / prízemie	*	7 386 / 1. NP až 6. NP	*	*
1 / 1C	B 23	1 670 / prízemie	*	9 095 / 1. NP až 5. NP	*	*
1 / 1C	B 32	608 / prízemie	*	3 661 / 1. NP až 7. NP	*	*
etapy / alternatíva	objekty	maloobchodné predajne a služby (m ²) / podlažia	administratívne priestory / podlažia	bývanie (m ²) / podlažia	prechodné ubytovanie (m ²) / podlažia	Počet parkovacích miest / podlažia
2 / 1	B 51	1 944 / prízemie a 1. NP	3 645 / 2. NP až 6. NP	1 458 / 7. NP	*	*
2 / 1	B 52	1 643 / prízemie	7 710 / 1. NP až 5. NP	1 138 / 6. NP	*	*
2 / 1	B 61	2 032 / prízemie a 1. NP	6 096 / 2. NP až 7. NP	762 / 8. NP	*	*
2 / 1	B 62	1 187 / prízemie	5 935 / 1. NP až 5. NP	762 / 6. NP	*	*
2 / 1	B 71	*	67 800 / 6. NP až 20. NP	*	*	1 098 / prízemie až 5. NP
2 / 1	B 81	973 / prízemie	*	5 088 / 1. NP až 6. NP	*	*
2 / 1	B 82	1 325 / prízemie	6 474 / 1. NP až 6. NP	*	*	*

Sadové úpravy budú tvorené systémom zelene prechádzajúcej od kompaktnej zelene pri Dunaji kontaktnou prechodovou zónou až do urbanizovaného centra. Na brehu Dunaja je navrhovaná promenáda v zeleni v celom úseku od nového divadla až k prístavu.

Požiadavky na vstupy a výstupy počas výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Navrhovaná činnosť zaberá plochu 86 155 m². Realizáciou činnosti nedôjde k záberu poľnohospodárskeho (PPF), ani lesného pôdneho fondu (LPF). Zaujmové územie je evidované ako ostatná pôda. K dočasnému záberu verejných plôch mimo navrhovaného staveniska dôjde pri realizácii prípojok inžinierskych sietí, ich prekládkach, zaslepeniach, v zmysle projektového riešenia. Dĺžka trvania dočasného záberu bude minimalizovaná na dobu technicky nevyhnutnú pre zrealizovanie príslušného úseku trasy inžinierskej siete. V rámci prípravy územia na výstavbu budú odstránené v juhozápadnej časti 2 budovy,

v centrálnej časti areál betonárky a železničné vlečky. V dôsledku zakladania navrhovaných stavebných objektov ako aj výstavby podzemných parkovacích garáží až do hĺbky tretieho podzemného podlažia dôjde k hĺbeniu stavebných jám (približne do hĺbky 15 m pod terén). V rámci I. etapy sa uvažuje s realizáciou výkopových prác a následnou manipuláciou s výkopovou zeminou o objeme približne 350 000 m³, v rámci II. etapy 57 000 m³.

V prvej etape bude vybudovaný hlavný kolektor v Pribinovej ulici, do ktorého sa uloží aj zrekonštruovaný vodovod DN 600 a nový zásobný vodovod DN 200. Zvodovodu DN 200 budú v prvej etape do riešeného územia vyvedené tri vodovodné vetvy DN 150. Jednotlivé vetvy budú zokruhované v južnej časti vodovodom DN 150. V druhej etape bude vybudovaná posledná vetva vodovodu DN 150. Po dostavaní mostu Košická, bude v tejto etape v spodnej časti vodovod DN 150 zokruhovaný. Celková potreba vody pre hygienické a sociálne účely v jednotlivých variantoch bude:

	Q _{rok} variant I (m ³ .rok ⁻¹)	Q _{rok} variant II (m ³ .rok ⁻¹)	Q _{rok} variant III (m ³ .rok ⁻¹)
Obytné bloky	56 600	100 914	160 147
Administratíva	138 840	90 840	84 567
Polyfunkčné prevádzky	555 457	544 828	544 828
Hotel	151 840	151 840	151 840
SPOLU	902 737	888 422	941 382

Potreba požiarnej vody sa uvažuje $Q_{pož} = 26,40 \text{ l.s}^{-1}$ a bude zabezpečené z navrhovanej vetvy DN 150 v južnej časti riešeného územia zakruhované vodovodom s dimenziou DN 150, pričom na trasách vodovodu budú osadené podzemne hydranty.

Odvádzanie odpadových vôd z riešeného územia zóny Pribinova - Juh je navrhované jednotnou kanalizáciou, a to prostredníctvom sústavy 12 kanalizačných zberačov dimenzie DN 500, ktoré budú zaústené do zberača „A“ – hlavný zberač. Pred zaústením do hlavného zberača budú na kanalizačnom potrubí osadené šachty. Z jednotlivých stavebných objektov budú vyvedené domové prípojky DN 200 s napojením do nových uličných zberačov DN 500 cez kanalizačné šachty. Predpokladané množstvo odpadových vôd pre navrhovanú činnosť je pre variant I $1\,407,26 \text{ l.s}^{-1}$ (z toho $1\,363 \text{ l.s}^{-1}$ dažďových a $44,26 \text{ l.s}^{-1}$ splaškových vôd), variant II $1\,404,65 \text{ l.s}^{-1}$ ($1\,363 \text{ l.s}^{-1}$ dažďových a $41,65 \text{ l.s}^{-1}$ splaškových vôd) a variant III $1\,406,02 \text{ l.s}^{-1}$ ($1\,363 \text{ l.s}^{-1}$ dažďových a $43,02 \text{ l.s}^{-1}$ splaškových vôd).

Primárnym zdrojom zásobovania elektrickou energiou zóny Pribinova – Juh v rámci I. etapy bude TR 110/22kV Čulenova, z ktorej sa vybuduje káblové vedenie 22 kV a zokruhuje v sústave nových trafostaníc 22/0,42kV s jestvujúcim vedením 22 kV, ktoré sa nachádza v blízkosti riešenej zóny. V rámci II. etapy výstavby sa navrhujú vybudovať ďalšie 2 napájače 22 kV z rozvodne v Petržalka – Ovsišti. Predpokladaný výkon bude 12,8 MW.

Do hlavného kolektoru v Pribinovej ulici sa uloží aj zrekonštruovaný plynovod DN 300 0,3 MPa a prepojí sa v západnej časti na jestvujúci plynovod DN 300 a vo východnej časti na už zrekonštruovaný plynovod DN 300. Z hlavného kolektoru povedú do záujmovej oblasti v prvej etape tri vetvy DN 80 zo západnej strany. V tejto etape bude preložená aj RS plynu a budú predĺžené plynovody DN 100 0,3 MPa a DN 200 0,1 MPa, ktoré vedú do a z RS plynu. V druhej etape bude vybudovaná posledná vetva plynovodu DN 80. Po dostavaní mostu Košická, bude v tejto etape odsunutý do pôvodnej polohy, respektíve do vzdialenosti bezpečnostného pásma t.j. 20 m, jestvujúci VTL plynovod DN 300 2,5 MPa. Predpokladaná celková spotreba plynu za rok sa predpokladá 2 509 370 m³.

Prívod horúcej vody do zóny (subvariant A pre potreby zásobovania teplom) bude zabezpečený približne v trase existujúcej horúcovodnej prípojky novostavby SND (Čulenova ul.). Táto prípojka bude nadimenzovaná pre potrebu tepla SND, zóny Pribinova (9 MW) a požadovanému tepelnému výkonu pre oblasť Šafárikovho námestia a Fajnorovho nábrežia (10 MW). Horúcovodný rozvod bude uložený v kolektore, spoločne s ostatnými vedeniami technickej infraštruktúry. Napojenie horúcovodnej prípojky zo smeru nového SND, pre celkový tepelný výkon 19 MW, bude do hlavnej trasy kolektorizácie celého územia. Z hlavnej trasy kolektoru budú zrealizované odbočky kolektorov k jednotlivým blokom zástavby, ktoré budú na horúcovodný rozvod napojené priamo. V jednotlivých blokoch resp. objektoch

zástavby budú v podzemných podlažiach osadené kompaktné horúcovodné tlakovo nezávislé odovzdávacie stanice tepla. Odovzdávacie stanice tepla s menovitým tlakom 2,5 MPa budú navrhnuté na diferenčný tlak na vstupe 120 kPa. Horúcovodný rozvod DN 300 sa uloží do hlavného kolektoru v Pribinovej ulici. V severnej časti bude ukončený tak, aby bolo v budúcnosti možné napojenie a pokračovať so zásobovaním Šafárikovho nám. a Fajnorovho nábrežia. Z hlavného kolektoru povedú do záujmovej oblasti v tejto etape výstavby tri vetvy horúcovodu zo západnej strany. V druhej etape bude vybudovaná posledná vetva horúcovodu. V rámci *subvariantu B* sa ako zdroj tepla pre jednotlivé objekty zóny uvažuje vybudovať nízkotlaké plynové, teplovodné kotolne, ktoré budú vyrábať teplo pre vykurovanie, ohrev teplej úžitkovej vody a vzduchotechniku, pričom kotolne sa navrhujú situovať na strechy objektov. Celková potreba tepla (tepelný výkon) všetkých objektov navrhovanej zástavby zóny Pribinova je 9 000 kW, v členení 7 008 kW pre ÚK a 1 992 kW pre TÚV. Pre takýto tepelný výkon je ročná spotreba tepla 18 763,2 MWh (67 547,5 GJ), v členení 15 854,9 MWh (57 077,6 GJ) pre ÚK a 2 908,3 MWh (10 469,9) pre TÚV.

Odpady produkované počas výstavby budú vznikajúť demoláciu existujúcich objektov, pri výkopových prácach súvisiacich so zakladaním jednotlivých stavieb a samotnou výstavbou až po finalizáciu jednotlivých objektov riešeného územia, vrátane odpadov z dokončovania a čistenia priestorov (I. etapa - 579 598 ton ostatného a 3 600 ton nebezpečného odpadu; II. etapa – 95 696,5 ton ostatného a 7,3 ton nebezpečného odpadu) . Odpady vznikajúce prevádzkou činnosti budú charakteristické pre typy odpadov pre obchody, služby, administratívu, zábavu, technické zázemie, gastro prevádzky typu rýchleho občerstvenia a reštaurácie, obytné domy a hotel.

Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Vlastné územie zóny bude dopravne obsluhované primárne ulicou Pribinova, sekundárne priečnymi severojužnými komunikáciami smerom k Dunaju (všetky komunikácie vo vnútri zóny sa navrhujú pre max. rýchlosť 30 km.hod.⁻¹, s vylúčením tranzitu. Samotná dopravná os zóny – ul. Pribinova je charakterizovaná ako mestský bulvár s možnosťou krátkodobého zastavenia. Vjazdy – rampy do podzemných parkovísk sú uvažované výlučne z priečných komunikácií kolmých na nábrežnú hranu toku rieky Dunaj, kde sa navrhuje umiestnenie miest na krátkodobé parkovanie (kolmo na komunikáciu). Pre mestskú hromadnú dopravu – trolejbus – bude využívaná výlučne Pribinova ulica (v II. etape). V I. etape to bude len jej malá časť v úseku od Olejkárskej ulice po Dostojevského rad. Autobusové médium MHD pôjde po okraji zóny – ulicami Dostojevského rad – Landererova ulica – Košická ulica a bude využívať ten istý terminál ako trolejbus. Cyklistická trasa v oddelenom dopravnom páse sa navrhuje na nábrežnej promenáde na opačnej strane komunikácie ako pešia trasa (smerom k Dunaju), ako prepojenie Fajnorovho nábrežia a mostu Košická. Zásobovanie celej zóny sa predpokladá z 1. podzemného podlažia s vjazdovou rampou v komunikácii medzi MV SR a novou navrhovanou zástavbou zóny. Objemovo menšie zásobovanie obchodnej vybavenosti v parteri objektov bude možné aj z priečných komunikácií – z parkovísk - v určenom časovom horizonte. Súčasťou dopravnej obsluhy navrhovanej činnosti budú aj nástupiská osobnej lodnej dopravy na pontónoch, ktoré sa navrhujú centrálnie umiestniť vzhľadom k vyústeniu kolmej urbanistickej osi námestia pred SND. Obsluha týchto nástupísk dopravou je uvažovaná aj autobusmi, pre ktoré sa vytvoria krátkodobé nástupiskové a výstupiskové niky na okrajových kolmých komunikáciách – pri MV SR a pri moste Košická. Pre I. etapu výstavby je potrebných 2 656 stojísk (parkovacích miest). Táto potreba je pokrytá ponukou 2 829 parkovacích miest v podzemných podlažiach objektov (z toho 1 945 miest ako dlhodobé parkovanie). Pre II. etapu výstavby – variant I je potrebných 1 696 stojísk (parkovacích miest), 1 403 stojísk (II. etapu výstavby – variant II), 1 553 stojísk (II. etapu výstavby – variant III). Táto potreba je pokrytá ponukou 2 272 parkovacích miest v podzemných podlažiach objektov (z toho 1 017 miest ako dlhodobé parkovanie), s istou rezervou pre možnosť parkovania na verejných parkoviskách. Podzemné parkoviská budú budované až do úrovne 3. PP a sú navrhované na ploche celého dotknutého územia pod stavebnými objektmi a budú prepojené. Ďalšia možnosť parkovania je navrhovaná v objekte B71 (prízemie až 5 NP), 1 098 parkovacích miest. Celkovo zóna Pribinova absorbuje 5 101 parkovacích miest a 130 parkovacích miest na teréne (na krátke zastavenie).

Navrhovaná činnosť vytvorí nové pracovné miesta v administratíve (v I. variante cca. 8 900, v II. variante cca. 7 600, v III. variante cca. 5 400) a ubytovanie pre (v I. variante cca. 1 700, v II. variante cca. 3 000, v III. variante cca. 4 800) obyvateľov (z toho 250 prechodných lôžok hotela).

Protipovodňová ochrana

Súčasťou navrhovanej činnosti je aj riešenie protipovodňovej ochrany územia, ktorá bude zabezpečená ešte pred zrušením jestvujúcej ochrannej línie. Základným princípom koncepcie protipovodňovej ochrany je presunutie jestvujúcej ochrannej línie od komunikácie Pribinova ulica smerom k toku Dunaja. Nová ochranná línia je v tomto úseku navrhovaná ako viacúrovňová. Spodná úroveň (najnižšia) sa navrhuje už na úrovni hladiny v Dunaji pri prietoku $Q = 4000 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Táto hodnota prietoku zodpovedá vodnému stavu 571 cm na vodočte Bratislava. Najvyššia úroveň ochrannej línie zodpovedá hladine pri prietoku $Q_{1000} = 13\,500 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1} + 50 \text{ cm}$ bezpečnostné prevýšenie. Priestor vymedzený týmito líniami bude využitý na architektonické dotvorenie nábrežia. Ochranná línia na úrovni Q_{1000} sa v riešenom úseku naviaže na nájazdovú rampu Starého mosta a v oblasti staveniska mosta Košická na protipovodňovú líniu, ktorá bude realizovaná v rámci výstavby mosta Košická. Trasa navrhovanej protipovodňovej ochrannej línie v zásade sleduje trasu navrhovanej obslužnej komunikácie na južnej strane riešeného územia. Od Starého mostu pokračuje v smerovaní línie na Gondovej ulici, prechádza v dotyku s budovou skladu č. 7 a pokračuje k línii budovanej v rámci mosta Košická. Významnou súčasťou protipovodňovej línie sú i prípadné opatrenia v podloží navrhovanej protipovodňovej línie, ktoré majú za cieľ zamedziť nežiadúcemu priesaku vôd pri dlhšie trvajúcich vysokých vodných stavoch. Ochranné pásmo protipovodňovej línie je 10 m z návodnej i vzdušnej strany línie. Ochrana južnej časti zóny Pribinova počas výstavby I. etapy urbanizácie územia je navrhovaná vybudovaním dočasnej zemnej hrádze s niveletou na úrovni hladiny minimálne Q_{100} priečne spájajúcu novovybudovanú časť ochrannej línie na nábreží. Prvky drobnej architektúry (lavičky, detské hracie prvky, osvetlenie a pod.) sú navrhované tak, aby sa na nich v prípade prietoku veľkých vôd nezachytávali plávajúce predmety a nespôsobovali tak prekážku pri odtoku vody.

III. OPIS PRIEBEHU POSUDZOVANIA

1. Vypracovanie správy o hodnotení

Správu o hodnotení vypracovala v januári 2004 spoločnosť EnviGeo, a. s., so sídlom na Kyncelovej 2, 974 01 Banská Bystrica. Zákonným zástupcom zhotoviteľa bol RNDr. Pavol Tupý, koordinátorom úlohy RNDr. Jaroslav Schwarz, zodpovedným riešiteľom Ing. Milan Poništ.

2. Posúdenie správy o hodnotení a predložené stanoviská

Navrhovateľ činnosti, ReSpect, spol. s r.o., predložil Ministerstvu životného prostredia SR (ďalej len „MŽP SR“) 11. 7. 2003 Zámer navrhovanej činnosti na posúdenie vplyvu na životné prostredie (ďalej len „zámer“), vypracovaný podľa § 7 a prílohy č. 2 zákona.

Navrhovaná činnosť patrí svojimi parametrami podľa prílohy č. 1 zákona NR SR č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v zmysle neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), do kapitoly 9 - Infraštruktúra, položka č. 14 – Urbanistické rozvojové projekty vrátane výstavby, bytových jednotiek, veľkých obchodných jednotiek (časť B), garáží, do časti A, a preto podlieha povinnému hodnoteniu.

MŽP SR rozoslalo zámer v zmysle § 8 zákona na zaujatie stanoviska všetkým subjektom procesu posudzovania.

Na základe vyhodnotenia úrovne vypracovania zámeru, doručených stanovísk k zámeru a po zvážení charakteru, rozsahu a predpokladaných účinkov navrhovanej činnosti MŽP SR v spolupráci s príslušnými orgánmi a povolujuúcim orgánom určilo, že správu o hodnotení je potrebné vypracovať v stanovenom rozsahu (list č. 3479/03-1.12/tč zo dňa 17.9.2003).

Navrhovateľ činnosti, ReSpect, spol. s r.o., predložil MŽP SR 21. 1. 2004 správu o hodnotení navrhovanej činnosti na posúdenie vplyvu na životné prostredie (ďalej len „správa o hodnotení“) vypracovanú podľa § 15 a prílohy č. 3 zákona.

Správu u hodnotení posúdilo celkovo dvanásť subjektov – zástupcov orgánov štátnej správy, samosprávy a odbornej agentúry. Všetkých 12 zaslaných stanovísk súhlasí s navrhovanou činnosťou a nie je proti realizácii posudzovanej činnosti.

K správe o hodnotení boli v zákonom stanovenom termíne predložené nasledovné písomné stanoviská:

Ministerstvo školstva SR – odbor kapitálových výdavkov (list č. 3412/2004-52 zo dňa 8.3.2004)

nemá pripomienky.

Ministerstvo vnútra SR – všeobecná sekcia (list č. VS – 202 - 25/OD - 2004 zo dňa 23.2.2004)

- nesúhlasí s vyňatím parkovacej plochy z vlastníckych práv MV SR za účelom výstavby a z toho dôvodu žiada prepracovať podetapu I.C,
- uprednostňuje realizáciu vykurovania objektov v režime subvariantu A, ktorým je centrálné zásobovanie teplom,
- prikláňa sa v rámci realizácie II. etapy výstavby k realizácii variantu II (60 % administratíva – 30 % bytové jednotky,
- upozorňuje že správa o hodnotení obsahuje viac rozporov v odpadovom hospodárstve (napr. pri porovnaní tab. č. 6 na strane 47 s textom hlavy B.II.7 na strane 55 a 4. odstavcom zhora na strane 127) a že je možné očakávať kontaminované zeminy aj v II. etape výstavby v severovýchodnej oblasti záujmového územia,
- upozorňuje že správa obsahuje aj chyby, ktoré zrejme vznikli nedopatrením.

Krajský úrad životného prostredia v Bratislave (list č. ZPO/171/2004-svl zo dňa 5.4.2004)

- konštatuje súlad s platnou ÚPD,
- upozorňuje, že dokumentácia správy má nedostatočne spracovanú problematiku dopravy a že v grafickej časti i v texte chýba výsledný variant dopravného riešenia prístupových a východných komunikácií pre jednotlivé varianty, presné umiestnenie vstupov a výstupov podzemných garáží, vstupy a východy peších do areálu a prechody peších cez komunikáciu v posudzovanom sektore,
- navrhuje realizáciu variantu 2 resp. variantu 1, ktoré viac inklinujú k funkčnému využitiu – občianska vybavenosť, a to najmä vzhľadom na pôvodné funkčné využitie zóny v zmysle platnej ÚPD mesta Bratislavy.

Úrad Bratislavského samosprávneho kraja – odbor regionálneho rozvoja a územného plánovania (list č. 1043/2004 zo dňa 31.3.2004)

nemá pripomienky.

Obvodný úrad životného prostredia v Bratislave (list č. 2004/2239/HUD-EIA zo dňa 7.4.2004)

- prikláňa sa v časti zásobovanie teplom k subvariantu A – napojeniu objektov na centrálny zdroj tepla cez horúcovodnú prípojku,
- požaduje zachovať a zakomponovať do sadovníckych úprav stromy so sadovníckou hodnotou 4 (2 ks umiestnené v blízkosti Domu lodníkov, ktorý nemá byť asanovaný),
- požaduje zabezpečiť zneškodňovanie odpadov vznikajúcich v I. etape (kontaminovaná zemina) biodegradáciou a zabezpečiť nakladanie s odpadom podľa zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Obvodný úrad v Bratislave – odbor krízového riadenia (list č. CO-31-31/2004/2 zo dňa 20.2.2004)

nemá pripomienky.

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Bratislave (list č. ORHZ - 475/OPP-2004 zo dňa 17.2.2004)

oznamuje, že podľa usmernenia Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Bratislave vydaného pod č. p.: KRHZ-6-1/OPP-2003 zo dňa 28.1.2003 nie je orgánom štátneho požiarného dozoru vecne príslušným na konanie vo veci posudzovania vplyvov na

životné prostredie podľa zák.č.127/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov, a preto stanovisko v tomto konaní nevydáva.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto SR so sídlom v Bratislave (list č. RÚVZ/21-1400/2004 zo dňa 27.2.2004)

- súhlasí so správou o hodnotení,
- požaduje, aby v rámci povoľovania jednotlivých stavieb podľa zák. č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí boli preverené:
  - ochrana okrajových objektov s dlhodobým pobytom osôb (byty, pracoviská) pred dopravným hlukom,
  - dodržanie požiadaviek na denné osvetlenie a preslnenie,
  - rešpektovanie záverov emisnej štúdie pri konštrukcii hromadných garáží,
- upozorňuje, že navrhovaná zóna patrí do územia so schváleným uhlom zatienenia 36°, nie v správe uvažovaných až 40°,
- konštatuje, že požiadavky stanovené v posudku štátneho okresného hygienika Bratislava II zo dňa 30.9.2003 k zámeru boli čiastočne akceptované a ich splnenie bude preverené podľa zák. č.272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov v rámci štátneho zdravotného dozoru.

Hlavné mesto SR Bratislava (list č. MAG-04-4135/6851 OUP-109/04, EIA č. 13 zo dňa 6.4.2004)

- z hľadiska dopravného plánovania upozorňuje, že navrhnutá trasa a stanica NS MHD v lokalite Pribinova nie je v súlade s DUŠ NS MHD v Bratislave,
- z hľadiska systémov technickej infraštruktúry upozorňuje, že termín produktovody v názve kapitoly C.II.3.7. na str. 76 je nevhodne použitý, nakoľko sa používa v súvislosti s vedeniami médií ako sú ropa, benzín, chemikálie ap. a v tomto prípade ide o technickú infraštruktúru, zabezpečujúcu zásobovanie mestskej zástavby,
- odporúča z hľadiska zásobovania zóny teplom preferovať variant výstavby horúcovodnej siete, pripojenej na SCZT a uloženej v kolektoroch,
- z hľadiska vybraných zložiek životného prostredia a špecifických faktorov požaduje, vzhľadom na skutočnosť, že miesto zástavby zaberá pozemky, ktoré sa nachádzajú v tesnej blízkosti kontaminovanej pôdy po bývalej chemickej továrni APOLO, pred akoukoľvek stavebnou činnosťou prijať opatrenia, ktoré potvrdia expertízne zistenia, prípadne ich vyvrátia,
- z hľadiska dopadov starej environmentálnej záťaže na životné prostredie pred začatím stavebných prác vykonať podrobný geofyzikálny, geologický a hydrogeologický prieskum, pričom z výsledkov prieskumov vypracovať rizikovú analýzu a podľa výsledkov prieskumov a rizikovej analýzy vypracovať Projekt sanácie prípadne asanácie územia a vykonať sanáciu či asanáciu územia,
- v ďalšom stupni ÚPD riešiť v projekte priestory na nakladanie s odpadom s obslužným hospodárstvom a v súlade s tým do technickej infraštruktúry žiada zapracovať rozmiestnenie nádob pre obslužné hospodárstvo tak, aby boli akceptované zákony NR SR č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách a z. č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) a v rámci toho zabezpečiť priestor pre kontajnery resp. nádoby na zmesový komunálny odpad (KO) v počte podľa §4 ods.1 písm. c) nariadenia hl. mesta VZN č. 6/2002 a obdobne zabezpečiť priestor pre zber papiera, skla a plastov,
- kontajnery (nádoby) na komunálny odpad zabezpečiť zvlášť pre bytové priestory a zvlášť pre nebytové priestory – podnikateľov,
- vyčleniť priestory na zhromažďovanie, zber, resp. zhodnotenie odpadu – tzv. zberné dvory najmä na zber odpadu zo zelene, drobný stavebný odpad, objemný odpad a pre zložky KO podľa §3 VZN č. 6/2002 (systému zberu, prepravy a zneškodňovania KO),
- zosúladiť vlastný POH so záväznou časťou POH pre kraj Bratislava a PHO komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov hl. m. SR Bratislavy,
- odpady zaradiť podľa druhu a viesť evidenciu a spôsob nakladania s nimi,

- v ďalšom stupni PD zohľadniť výsledky hlukovej štúdie a hlukovú pohodu v interiéroch dosiahnuť najmä riešením dispozičného usporiadania bytov, požadovanou nepriezvučnosťou obvodových konštrukcií, ale i minimalizáciou prejazdov motorových vozidiel a obmedzením vstupu nákladných vozidiel,
- zdokladovať dodržiavanie emisií hluku z činnosti technických zariadení budov,
- svetloteknické posúdenie predložiť Úradu verejného zdravotníctva SR,
- pred realizáciou zámeru zohľadniť opatrenia vyplývajúce z výsledkov rozptylovej štúdie, t. j. pri výstavbe samostatných kotolní podľa alt. č. 2 využiť kotly, resp. horáky so zníženou tvorbou emisií, u ktorých výrobca garantuje výstupnú koncentráciu NO_x pod 80 mg.m⁻³,
- zabezpečiť vyústenie výduchov z hromadných garáží nad strechy objektov s dostatočným prevýšením nad ich úroveň,
- v rámci etapy podrobného IG a HG prieskumu (okrem geotechnických vlastností zemín, únosnosti podložia, seizmicity územia a radónového rizika) upresniť rozsah znečistenia podzemných vôd vrátane generálneho prúdenia podzemných vôd a na základe výsledkov navrhnuť a následne realizovať sanáciu kontaminovaného územia,
- odporúča návrh dendrologickej skladby konzultovať so širším okruhom odborníkov – sadovníci, krajinári, ochranári.

Miestny úrad mestskej časti Bratislava – Ružinov (list č. 2004/ 8546 – 1/LRI zo dňa 7.4.2004)

- požaduje pri realizácii navrhovane činnosti zóny Pribinova realizovať ochrannú protipovodňovú líniu s nivelou na úrovni hladiny minimálne Q₁₀₀₀,
- požaduje v ďalšom stupni pre územné rozhodnutie riešiť umiestnenie kontajnerových stanovišť na vlastnom pozemku v rámci bytovej a občianskej vybavenosti.
- konštatuje, že z hľadiska územného plánovania sú všetky varianty v súlade s územným plánom hl. mesta SR Bratislavy a je na zvážení investora, ktorý variant je optimálny podľa ponuky a dopytu funkčného využitia dotknutého územia.

Mestská časť Bratislava – Staré mesto (list č. 5049-62067/úpžp/2004/pe zo dňa 7.7.2004)

- odporúča sa realizovať II. variant riešenia, ktorý považuje za optimálny z hľadiska zastúpenia funkcií bývania v pomere k ostatným navrhovaným funkciám,
- odporúča realizovať územnoplánovacie, technické, kompenzačné a iné opatrenia navrhované spracovateľom správy o hodnotení.

V stanoviskách k správe o hodnotení podľa § 18 zákona bol výber variantu nasledovný:

Organizácia	Výber variantu
Úrad Bratislavského samosprávneho kraja – odbor regionálneho rozvoja a územného plánovania	nepreferuje variant
Ministerstvo školstva SR – odbor kapitálových výdavkov	nepreferuje variant
Obvodný úrad v Bratislave – odbor krízového riadenia	nepreferuje variant
Ministerstvo vnútra SR – všeobecná sekcia	variant II a subvariant A
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto SR so sídlom v Bratislave	nepreferuje variant
Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica	variant III
Obvodný úrad životného prostredia v Bratislave	nepreferuje variant, subvariant A
Miestny úrad mestskej časti Bratislava – Ružinov	nepreferuje variant
Krajský úrad životného prostredia v Bratislave	variant II, resp. I
Mestská časť Bratislava – Staré mesto	variant II
Hlavné mesto SR Bratislava	nepreferuje variant subvariant A

3. Prerokovanie správy o hodnotení s verejnosťou a závery z prerokovania

Verejné prerokovanie sa konalo dňa 3. 3. 2004 v miestnosti č. 5 Primaciálneho paláca v Bratislave o 17.00 hod. Priebeh je zdokumentovaný v zázname z verejného prerokovania. Verejné prerokovanie otvoril zástupca Magistrátu hl. mesta SR Bratislavy Ing. Tokoš, ktorý predstavil program verejného prerokovania navrhovanej činnosti, stručne zhodnotil postoj mesta v predchádzajúcich etapách a informoval o jednotlivých krokoch procesu posudzovania podľa zákona. Dipl. Ing. arch. Kaliský pokračoval predstavením a informovaním o architektonicko-urbanistickom riešení navrhovanej činnosti, koncepcii širších väzieb funkčno-prevádzkovej a hmotovo-priestorovej organizácie riešeného územia, o vymedzení územia plánovanej výstavby a jeho histórii, o platných územnoplánovacích dokumentáciách pre dané územie a o zásadách a limitoch územia, ktoré tvorili základ pre posudzovanú podobu navrhovanej činnosti. Rokovanie pokračovalo krátkym predstavením procesu posudzovania a podrobným prezentovaním správy o hodnotení s dôrazom na vplyvy a opatrenia na ich zmiernenie navrhovanej činnosti. Pripomienky a námietky k navrhovanej činnosti v rámci diskusie je z hľadiska pripomienok účastníkov i odpovedí kompetentných možné zhrnúť nasledovne:

- problematika osadenia náhradnej zelene a jej počet (Trubíniová - Bratislavské ochranárske združenie) – odpoveď Serbinová (spracovateľ dendrologického posudku) - výsadba v bude troch samostatných celkoch (1. - nábrežie Dunaja (promenáda) na rastlom teréne vzrastlé dreviny z hľadiska podmienok povodia Dunaja; 2. - v ulici Pribinova (bulvár) vzrastlá výsadba na teréne; 3 - vnútrobloková zeleň vzrastlá na strechách objektov), pričom počet kusov drevín navrhovaných na výsadbu je trojnásobný oproti terajšiemu stavu;
- problematika ochrany prírody (Trubíniová) – odpoveď Schwarz (koordinátor spracovania správy o hodnotení z Envigeo, a.s.) – v dotknutom území sa nenachádzajú chránené územia podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, okrem provinciónálneho biokoridoru rieky Dunaj, ktorý je zohľadnený a zosilnený v rámci možností vyplývajúcich z protipovodňovej ochrany mesta Bratislavy;
- otázky na typ bývania a kvalitu bytov (Trubíniová) – odpoveď Kaliský (zástupca navrhovateľa) – bývanie je rozdelené do dvoch sektorov (luxusné bývanie – počet bytov 3 až 10, veľkometrážne, orientované na juhozápad, výhľad na hrad a rieku Dunaj, vyšší štandard – na južnej strane územia v dotyku nábrežnej promenády, zabezpečený priamy optický kontakt s riekou Dunaj, pás objektov lemujúci promenádu, stredný štandard – vo východnej časti územia, vyššia zástavba, veľkosť bytov 35 až 110 m²), pričom v prvej etape väčšie byty, v druhej etape menšie byty;
- otázka využitie skladu č.7 (Huba - Iniciatíva Kultur Fabrik) - odpoveď Kaliský – sklad zostáva ako súčasť zóny, pričom jeho funkčné využitie môže byť na kultúru, osobný prístav, alternatívne umenie, výstavné priestory, hotelové bývanie alebo knižnicu;
- problematika protipovodňovej ochrany proti záplavám a prelivom z neregulovaných území od prístavu a od starého mosta kde ochrana nie je (Maťašovský – Obvodný úrad Bratislava – odbor krízového riadenia) - odpoveď Schwarz – správa o hodnotení a investor môže spracovávať len územia mu zverené a ktoré sú predmetom posudzovania, pričom prelivy sa netýkajú územia Pribinova, ale Starého mesta a území smerom na Ružinov, ale je pripravená koncepcia ochrany Bratislavy proti veľkým vodám. Do konca septembra 2004 by mali byť pripravené projekty na územné rozhodnutie pre celé územie na ľavom brehu Dunaja;
- otázky dopravných väzieb na mestskú hromadnú dopravu (Bratislavské ochranárske združenie) - odpoveď Čižmár (Pudos plus, s.r.o.) – bola spracovaná dopravná štúdia, ktorej výsledky sú zapracované do správy o hodnotení. MHD je riešená ekologicky nezávadne, napojením na existujúce trolejbusové trasy;
- otázky cyklotrás (Martin - Byciba) - odpoveď Čižmár – cyklotrasy sú riešené v území, ako samostatné komunikácie na promenáde a sú napojené na existujúce aj plánované cyklotrasy v meste;
- otázky konkrétnejšej charakteristiky kultúry a kto bude určovať aký typ kultúry bude v území (Singer) - odpoveď Kaliský – investor je otvorený verejným návrhom v polohe

promenády, pričom pri sklade č. 7 sa uvažuje aj s otvoreným námestím na možné otvorené divadelné predstavenia, rovnako ako v amfiteátri na nábreží, otvorené výstavy na bulvári a promenáde, hudobné a výstavné pavilóny. Na námestí pred SND vstup do kín, v podzemí hudobný klub, diskotéka, kasíno v suteréne hotela, prepojenie v suteréne s objektom SND atď;

- problematika systému garáží (ako jedna veľká vaňa) (Bratislavské ochranárske združenie) – odpoveď Kaliský – garáže sú riešené ako veľká vaňa, ktorá bude mať na streche viac, ako je požadovaných 1,2 m zeminy;
- problematika zelene (málo zelene – málo stromov) (Bratislavské ochranárske združenie) – odpoveď Kaliský – v dĺžke celej zóny sa tiahne na promenáde pás zelene o šírke 35 až 45 m a v polovici pás zelene na bulvári o šírke 42 m, čo znamená, že polovici dĺžky celého územia je pás zelene široký 87 m, čo pri celkovej šírke riešeného územia cca 300 m považuje za dostatočné, pričom (Serbinová - spracovateľ dendrologického posudku) umiestnenie stromov na promenáde je obmedzené požiadavkami Povodia Dunaja. Možnosti sú využité v maximálnej miere. Použité môžu byť topole a vrbky, ktoré majú vyššie koruny. Povinná náhradná výsadba je dvojnásobok, v území je viac ako trojnásobok. Povodie Dunaja nie je proti výsadbe, avšak upozorňuje na zničenie porastov pri veľkej vode (Minárik – Povodie Dunaja);
- otázky variantnosti navrhovanej činnosti (Bratislavské ochranárske združenie) - odpoveď Schwarz, Poništ (spracovatelia správy o hodnotení z Envigeo, a.s.) – vysvetlili tri posudzované varianty, pričom obmedzenia rozdielov vznikli vstupnými údajmi a definíciou územia (variant I – obchod, služby 9%, administratíva 78%, bývanie 10%, reštaurácie 3%; variant II – obchod, služby 8%, administratíva 60%, bývanie 30%, reštaurácie 2%; variant III – obchod, služby 8%, administratíva 30%, bývanie 60%, reštaurácie 2%);
- otázky výškových limitov (Bratislavské ochranárske združenie) – odpoveď Kaliský – boli definované v záväznom podklade číslom plus dve uskočené podlažia. Od Ministerstva vnútra SR po námestie pred SND je to z výšky od terénu 25,5 m po 20,0 m. Od námestia zástavba plynulo stúpa z výšky nad terénom 25,5 m až do výšky 105m pri moste Košická;
- problematika prepojenia pešej dopravy s historickým jadrom (Martin - Byciba) - odpoveď Kaliský – historické jadro je pešími komunikáciami prepojené v dvoch hlavných ťahoch, a to po nábreží zo Štúrovho námestia a zo Šafárikovho námestia peším ťahom, ktorý diagonálne pretína všetky bloky;
- otázky nutnosti zabezpečenia ekologicky vhodného odkanalizovania vzhľadom na veľké plochy garáží a veľké betónové plochy (Bratislavské ochranárske združenie) – odpoveď Kaliský a Tokoš – priesaky v podlaží sú tak veľké, že vzhľadom na geológiu voda plynule odteká a aj v prípade keby vsakovala do podlažia. Dunaj dodá v tomto území dostatok vody;
- otázka zadržiavania dažďových vôd v území (jazierka) (Bratislavské ochranárske združenie) – odpoveď Kaliský a Minárik – vodná nádrž je riešená ako plocha v strede námestia pred SND. Na promenáde sú vodné plochy neprípustné vzhľadom na to, že voda v tomto území stúpa a klesá až o 9 metrov;
- problematika veternosti (občan) - odpoveď Schwarz, Poništ – veternosť je rozbitá členením blokov a vo vyšších objektoch je veternosť zohľadnená v konštrukcii objektov, rovnako ako seizmicita.

Po 2 hod. a 15 min. bolo verejné prerokovanie ukončené, pričom na základe verejného prerokovania navrhovanej činnosti možno usúdiť, že verejnosť neprejavila nesúhlas s navrhovanou činnosťou v predkladaných variantoch.

4. Ostatné závažné stanoviská, pripomienky a odborné posudky

Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica (list č. 66/04 zo dňa 15.3.2004)

- odporúča v podrobnejšom architektonickom riešení dotvoriť súlad zelene s architektúrou, aby zeleň netvorila len formu doplnku, ale aby sa podiel zelene posilnil,

- výškové riešenie systému zástavby považuje za vhodné, nakoľko rešpektuje výšku technickej pamiatky – skladu Bratislavského prístavu.
- považuje za správne, že urbanistické riešenie zóny Pribinova vyzdvihuje túto historickú architektúru ako dominantu,
- z hľadiska ochrany vôd požaduje dodržať všetky bezpečnostné a technické opatrenia navrhnuté v správe o hodnotení (hlavne je nutné, aby nedošlo k znečisteniu podzemných vôd natiahnutím z okolitých znečistených podzemných vôd a pôd (ekologická záťaž v širšom priestore priemyselnej zóny bývalej rafinérie Apollo Bratislava)),
- v záujme zabránenia znečistenia požaduje vybudovať pasívne (podzemné tesniace steny) alebo aktívne (hydraulická clona) bariérové prvky,
- upozorňuje, že prioritnou zásadou ochrany celého mesta má byť zriadenie novej ochrannej línie ešte pred zrušením jestvujúcej ochrannej línie,
- vzhľadom na klimatické podmienky, typy a charakter výsadiieb, zabezpečenie ich funkčnosti v riešenom území, ako i v niektorých častiach mocnosť zeminu a tým značné presychanie pôdy, odporúča vybudovať k vysadeným plochám závlahový systém.
- odporúča realizáciu variantu III.

Odborný posudok

Odborný posudok na základe určenia MŽP SR (list č. 197/04-1.12/tč zo dňa 20.4.2004) vypracoval Ing. arch. Dušan Kostovský zapísaný v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov na životné prostredie podľa vyhlášky č. 52/1995 pod č. 230/98-OPV.

Z hľadiska úplnosti predloženej správy o hodnotení spracovateľ posudku konštatoval, že správa bola napriek niektorým menším obsahovým, metodickým a formálnym nedostatkom predložená v zákonom stanovenom obsahu a rozsahu.

Z hľadiska vyhodnotenia úplnosti zistenia kladných a záporných vplyvov činností vrátane ich vzájomného pôsobenia spracovateľ posudku konštatuje, že predložená správa o hodnotení obsahuje v kapitole C.III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov činnosti na životné prostredie a odhad ich významnosti prehľad očakávaných kladných i záporných vplyvov činností spojených s realizáciou zámeru vrátane ich vzájomného pôsobenia. Hodnotenie uvádza ako vplyvy počas výstavby, tak aj vplyvy počas prevádzky hodnotenej stavby. Ako nedostatky v časti „Požiadavky na vstupy“ identifikoval absenciu potreby stavebných materiálov, ktorá je dôležitá napr. pre posúdenie vplyvov dopravy materiálu počas výstavby (stanovenie trás dopravy, vplyv na okolie trás a pod.) a invariantné stanovenie nárokov na zásobovanie energiami (elektrická energia, plyn, teplo) a na telekomunikačné napojenie. Ako nedostatky v časti Údaje o výstupoch identifikoval absenciu podrobnejšieho popisu organizácie výstavby, predovšetkým z hľadiska organizácie dopravy a zaťaženia dopravných trás a očakávaných vyvolaných investícií z titulu výstavby alebo rekonštrukcie kanalizácie, vodovodných sietí, plynovodov, elektrovodov a verejného osvetlenia. Z hľadiska hodnotenia predpokladaných vplyvov činnosti na životné prostredie a odhadu ich významnosti (kap. C.III.) vytyka len absenciu podrobnejšieho zhodnotenia negatívnych vplyvov dopravy počas výstavby (okrem všeobecného konštatovania), stanovenia nárastu objemov dopravy na vstupoch do prilehlých zaťažených komunikácií, kde zdržanie vozidiel na vstupoch môže viesť k nárastu negatívnych vplyvov dopravy (tento problém je potrebné zohľadniť a riešiť v nasledovnej projektovej dokumentácii), vyjadrenia nárastu dopravy do prilehlej dopravnej siete, ktorá má veľmi vysoké dopravné zaťaženie (tieto údaje je potrebné doplniť v následnej projektovej dokumentácii a na úrovni DÚR a DSP preukázať možnosti navrhovaných pripojení) a úvahy o možnom riziku z nevybuchnutej munície pri výkopových prácach, ktorej výskyt v území je silne pravdepodobný. Konštatuje, že predložená správa o hodnotení uvádza a správne analyzuje všetky kladné i záporné vplyvy navrhovanej činnosti.

Z hľadiska vyhodnotenia použitých metód hodnotenia a úplnosti vstupných informácií, konštatuje, že pre jednotlivé časti boli zvolené adekvátne metódy hodnotenia, pričom vstupné informácie pokrývajú potreby posúdenia vplyvu zámeru na životné prostredie v zmysle zákona.

Z hľadiska posúdenia návrhu technického riešenia s ohľadom na dosiahnutý stupeň poznania konštatuje, že predkladaný zámer vzhľadom na stupeň projektovej prípravy

územia, resp. navrhovaného súboru stavieb (urbanistická štúdia zóny), t. j. hodnotenie vplyvov na životné prostredie, sa nezaobera detailmi technických a technologických riešení jednotlivých objektov a činností, preto sa ich posúdením nemôže zaoberať ani hodnotená „Správa...“ a teda na podklade dostupných informácií nie je možné konštatovať, či projekt hodnoteného súboru stavieb zodpovedá vysokému štandardu súčasnej realizačnej i prevádzkovej praxe obdobných zariadení. Investičný zámer však v každom prípade poskytuje značné predpoklady pre dosiahnutie vysokého štandardu z hľadiska urbanistického a architektonického.

Z hľadiska vyhodnotenia variantov riešenia činnosti uviedol, že zásadným nedostatkom kapitoly C.V. Porovnanie variantov činnosti a návrh optimálneho variantu je absencia exaktného porovnania oboch realizačných variantov s nulovým variantom, nevyhnutného pre účely hodnotenia posudzovania vplyvov na životné prostredie. Na základe zvolených kritérií sú z hľadiska negatívnych vplyvov exaktne porovnané a vyhodnotené len realizačné varianty. Vo vecne príslušnej kapitole (C.II.II.6.) je posúdený len očakávaný vývoj územia, ak by sa činnosť nerealizovala, pričom porovnanie bolo pravdepodobne zo strany spracovateľov správy o hodnotení podcenené vzhľadom na súčasný, po každej stránke nevyhovujúci, stav hodnoteného územia, v porovnaní s ktorým sú všetky 3 realizačné varianty jednoznačným pozitívom a vo vyhodnotení chýbajú viaceré dôležité kritériá (ako napr. všetky technicko-ekonomické parametre, vyvolané investície, odpady a pod.) a úplne chýba určenie dôležitosti kritérií (ako to vyplýva aj z názvu kapitoly C.V.1.). Tieto nedostatky sa javia ešte výraznejšími z dôvodu veľkosti stavby a jej významu v organizme celého mesta i nábregia Dunaja.

Z pohľadu vyhodnotenia návrhov opatrení a podmienok na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov činnosti konštatuje, že predložený návrh opatrení na zmiernenie nepriaznivých vplyvov činnosti na životné prostredie logicky vyplýva z hodnotenia predpokladaných vplyvov realizácie zámeru, pričom medzi rozhodujúce opatrenia navrhované v správe o hodnotení možno zaraďuje územnoplánovacie opatrenia a technické opatrenia. Zároveň konštatuje, že chýbajú ďalšie opatrenia, ako napr. návrh pamiatkovej ochrany (in situ aj pozdĺž príjazdových a odvozových trás pri výstavbe), návrh na elimináciu hluku na stavenisku s ohľadom na priľahlé obytné územie a návrh na vykonanie osobitného prieskumu zameraného na riziko nálezov nevybuchutej vojenskej munície). Na základe analýzy stavu, predpokladaných vplyvov činností navrhovaných zámerom a opatrení konštatuje, že po doplnení, v zmysle vyššie uvedených pripomienok a relevantných pripomienok a návrhov od ostatných orgánov štátnej správy, samosprávy a odborných inštitúcií je možné návrh opatrení a určenie podmienok na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov činnosti akceptovať.

Na záver konštatuje, že predložená správa o hodnotení spĺňa, napriek niektorým čiastkovým nedostatkom, požiadavky podľa zákona a preukazuje potenciálne pozitívne a negatívne vplyvy realizácie hodnotenej činnosti dostatočne na to, aby na jej základe bolo možné rozhodnúť o realizácii navrhovanej činnosti. V správe o hodnotení je dostatočne preukázané, že realizácia navrhovanej činnosti je v podstatnej miere v súlade s platnými normami a kritériami trvalej udržateľnosti a humánnoenvironmentálnej únosnosti. Menšie negatívne vplyvy jej realizácie (nad ktorými jednoznačne prevažujú vplyvy pozitívne) sú eliminovateľné, resp. je ich možné ďalej obmedziť podľa navrhovaných opatrení a podmienok na ich vylúčenie alebo zníženie a preto odporúča vydať kladné stanovisko so stanovením podmienok a opatrení na vylúčenie alebo zníženie negatívnych vplyvov.

IV. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV NAVRHovANEJ ČINNOSTI

Z analýzy súčasného stavu životného prostredia vyplýva, že územie, v ktorom je činnosť navrhovaná je silno poznačená antropogénnou činnosťou (mestské urbanizované prostredie) na ostatnej prevažne nevyužívanej ploche.

Na základe inžinierskogeologického prieskumu a dokumentácie vrtovej je možné inžinierskogeologický profil dotknutého územia charakterizovať - od 0,0 – 5,5 m, v priemere do 3,5 m - Kvartér – antropogénne navážky (štrk, hlinitopiesčitý štrk až hlina s úlomkami stavebného odpadu) Y, YG, FY, GY s triedou ťažiteľnosti 3; do 14,4 až 16,2 m, v priemere do 15,2 m - Kvartérne sedimenty – zvrchu hlinitého piesku prechádza do štrku hlinitopiesčitého

až piesčitého, zle zrneného, sivého, miestami aj s balvanmi 15 – 25 cm (S4 SM, S5 SC, S2 SP; G3 G-F, G2 GP, G5 GC s triedou ťažiteľnosti 2 – 4, väčšinou 2); od asi 15,2 m do 30,0 m, spodná hranica súvrstvia nezachytená - Neogénne sedimenty – zvrchu íl štrkovitý prechádza do sivého ílu a ílu piesčitého (nízkej, strednej aj vysokej plasticity), s občasnými polohami piesku ílovitého (F2 CG, F6 CI, F7 MH, F8 CH, F6 CL, F4 CS, S5 SC, R4 s triedou ťažiteľnosti 2 – 5, väčšinou 3). Podľa STN 73 0036 patrí dotknuté územie do oblasti so seizmickými otrasmi o intenzite 7⁰ MSK - 64.

Podľa hydrogeologickej rajonizácie patrí územie do rajónu Q 051. V období vykonávania prieskumných geologických prác bola podzemná voda overená na úrovni 6,3 až 8,55 m pod terénom, v priemere 7,4 m p. t. a je priamo závislá od úrovne hladiny vody v Dunaji, ktorý je hlavným recipientom dotknutého územia, pričom dané územie je súčasťou mohutného kolektoru podzemných vôd.

Dotknuté územie patrí z hľadiska klimatickej klasifikácie do teplej klimatickej oblasti a mierne vlhkej podoblasti. Priemerný ročný úhrn zrážok je cca 600 mm. Prevláda SZ prúdenie vetra. V zmysle environmentálnej regionalizácie SR sa dotknuté územie nachádza v zdravotne závadnej a ohrozenej oblasti s klesajúcim trendom niektorých zdrojov ohrozenia (Bratislavská oblasť). Okrem veľkých a stredných znečisťovateľov ovzdušia v širšom území sa hlavnou mierou na znečisťovaní podieľa automobilová doprava (hlavne NO_x a CO).

Na lokalite nie je v dôsledku predchádzajúcej urbanizácie vyvinutý humusový horizont (prítomné sú len antrozeme). V prevažnej miere sú v dotknutom území zastúpené navážky, ktoré sú z hľadiska fyzikálnych a chemických vlastností veľmi heterogénne.

Navrhovaná činnosť sa nachádza v I. stupni ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, na okraji provincionálneho biokoridoru Dunaj. Územie sa nachádza v oblasti panónskej flóry (Pannonicum) obvod eupanónskej xerotermnej flóry, okrese Podunajská nížina. V riešenom území sa nachádza 231 ks solitérnych drevín o celkovej spoločenskej hodnote 4 775 410 Sk (Robinia pseudoacacia, Negundo aceroides, Prunus spinosa, Acer platanoides, Ailanthus altissima, Malus baccata, Juglans regia, Populus x canescens, alba, nigra, Catalpa bignonioides, Celtis occidentalis, Frangula alnus, Fraxinus excelsior...). Zdravotný stav jednotlivých drevín je rôznorodý. Bylinná etáž je charakteristická ruderálnou vegetáciou typickou pre urbanizované prostredie mesta.

Zo zoogeografického pohľadu patrí územie do vnútorného obvodu Západných Karpát, južný okrsok, oblasť listnatých lesov. Väčšina živočíchov vyskytujúcich sa v území patrí medzi bežné a hojné druhy charakteristické pre urbanizované prostredie alebo ho využívajú ako migračný koridor ale aj na zimovanie, rozmnožovanie a ako potravný biotop. Najvýznamnejšou časťou z pohľadu ochrany prírody a krajiny je samotná rieka Dunaj a jej brehy.

Ako vyplýva zo správy o hodnotení, posudku, záznamu z verejného prerokovania a z predložených stanovísk, bude mať navrhovaná činnosť viaceré vplyvy na životné prostredie v dotknutom území, pričom pôjde o rôzne druhy vplyvov s rôznou závažnosťou. Podľa existujúcich riešení, hodnotiacej dokumentácie, posudkov a konzultácií sú určujúce najmä nasledovné vplyvy (vrátane pozitívnych):

Vplyvy na horninové prostredie, reliéf, nerastné suroviny, geodynamické a geomorfologické javy

Podľa hodnotenia citlivosti sa klasifikujú štrky ako horniny stredne citlivé (SC), ojedinelé polohy pieskov ako veľmi citlivé (VC). Takéto horniny sú citlivé na faktory zraniteľnosti súvisiace s odkrytím horninového prostredia, seizmickými otrasmi, zmenami vlhkosti a zmenami hladiny podzemnej vody resp. zmenami hydrogeologického režimu. Zhodné hodnotenie citlivosti sa môže uplatniť aj pre podložný neogény komplex, ktorý bude plánovanou aktivitou dotknutý len v malom rozsahu, prípadne k jeho zasiahnutiu vôbec nedôjde. Celkovú zraniteľnosť a ekologickú únosnosť horninového prostredia hodnoteného územia z hľadiska inžiniersko-geologických vlastností horninového prostredia, výšky hladiny podzemnej vody (výkyvy), koeficientu filtrácie, litologickej heterogenity, zakladania objektov a svahových deformácií môžeme charakterizovať 4. stupňom zraniteľnosti - mierne zraniteľné prostredie a z pohľadu zraniteľnosti reliéfu prostredie za málo zraniteľné. Vyhĺbením jamy

dôjde k odstráneniu vrstvy navážky, kyprých štrkovitých zemín, štrkov a k vytvoreniu prostredia pre spustenie sufózných javov. Počas realizácie navrhovanej výstavby sa odhaduje manipulácia s približne 410 342 m³ výkopovej zeminy. Dno výkopu bude zasahovať pod úroveň hladiny podzemnej vody. Z tohto dôvodu bude potrebné vytvoriť hydraulicky oddelené prostredie (podzemné tesniace steny). Sekundárne pri odkrytí geologického podložia a následnej havárii môže dôjsť k jeho znečisteniu. Kontaminácia horninového prostredia môže mať za následok únik znečisťujúcich látok do podzemnej vody s následným zhoršením jej kvality. Navrhovanou činnosťou môže dôjsť k zmene režimu podzemných vôd, vytvoria sa umelé izolované priestory v priepustnom prostredí a nastanú zmeny uľahnutosti štrkov. Ako negatívne vplyvy počas výstavby navrhovanej činnosti boli identifikované narušenie pôdy a základovej zeminy na lokálnej úrovni, riziko vzniku sufózných javov, dočasné zmeny vyvolané pohybom stavebných mechanizmov.

Vplyv na miestnu klímu a ovzdušie

Ovzdušie a miestnu klímu možno charakterizovať z hľadiska zraniteľnosti ako veľmi zraniteľné, vzhľadom nato, že sú významne ovplyvnené interakciami znečisťujúcich látok v ovzduší z dopravy, stredných a veľkých zdrojov znečisťovania v širšom okolí a jednotlivými miestnymi klimatickými charakteristikami. Počas výstavby budú mať vplyv na ovzdušie najmä emisie zo stavebnej dopravy (s vplyvom aj na širšie okolie vzhľadom na veľkosť a náročnosť navrhovanej činnosti a s tým spojená preprava materiálov a ľudí), dopravy po existujúcich komunikáciách a sekundárna prašnosť (znečistenia ovzdušia). Tieto vplyvy sú čiastočne dočasné a je ich možné čiastočne eliminovať technickými opatreniami. Počas prevádzky sa predpokladajú tieto zdroje znečistenia s priamymi dlhodobými vplyvmi: vykurovanie objektov, vzduchotechnika, zvýšená intenzita dopravy, podzemná garáž. Na základe výpočtov realizovaných v rámci Rozptylovej štúdie Nábrežie Pribinova, Bratislava (BLAHA, P., 2003) je najvyššia vypočítaná hodnota NO_x vyjadrená ako NO₂ (102,63 µg.m⁻³ - 51 % z hodinovej limitnej hodnoty pre ochranu zdravia ľudí (200 µg.m⁻³) a to v prípade rýchlosti vetra 2,5 m.s⁻¹ a pri prevádzke susediacej kotolne na maximálny výkon a podzemnej garáže pri plnom obsadení, pričom táto hodnota platí pre celú fasádu budov bloku B7). Najvyššia vypočítaná prízemná hodinová koncentrácia NO_x vyjadrená ako NO₂ bola 36,96 µg.m⁻³, čo predstavuje 18 % z hodinovej limitnej hodnoty pre ochranu zdravia ľudí (vypočítaná ročná koncentrácia bude 6,412 µg.m⁻³ - 16 % z hodinovej limitnej hodnoty pre ochranu zdravia ľudí). Najvyššia vypočítaná prízemná koncentrácia CO bola 602,4 µg.m⁻³ - 6 % z priemernej 8 hodinovej limitnej hodnoty pre ochranu zdravia ľudí (najvyššia vypočítaná prízemná koncentrácia CO spolu s automobilovou dopravou predstavovala 7,5 % z priemernej 8 hodinovej limitnej hodnoty pre ochranu zdravia ľudí). Najvyššie koncentrácie znečisťujúcich látok boli vypočítané na križovatkách napájajúcich sa na nový most Košická a na Starý most. Na základe výpočtov možno konštatovať, že zdroje znečisťovania ovzdušia identifikované podľa dokumentácie neprekračujú limity ustanovené právnymi predpismi vo veciach ochrany ovzdušia z hľadiska rozptylu emisií. Vplyvom znečisťovania ovzdušia môže dôjsť ku kontaminácii pôd ťažkými kovmi, hlavne z výfukových plynov automobilovej dopravy, ale i zdrojov pôsobiacich v území, čoho následkom môže byť sekundárne znečistenie horninového a hydrologického prostredia s vplyvom na biotu. Hlavný podiel na znečistení ovzdušia bude mať doprava ako i súčasná kvalita ovzdušia v dotknutom území aj bez príspevku navrhovanej činnosti.

Vplyvy na hlukovú situáciu

Hlukové zaťaženie zóny Pribinova bude na jej okrajoch dané hlavne intenzitou dopravy po príľahlých komunikáciách, počtom pohybov na parkovacích plochách a hlukom technických zariadení budov situovaných najmä na strechách budov. Fasády budov orientovaných ku frekventovaným komunikáciám – Landererova a Pribinova budú zaťažené v dennej dobe ekvivalentnou hladinou dopravného hluku v rozmedzí od 65 – 70 dB(A), budovy nachádzajúce sa v tesnej blízkosti dopravnej trasy hodnotami v rozmedzí od 70 do 75 dB(A). Fasády odvrátené do hlavných dopravných komunikácií budú zaťažené hlukom od 55 do 65 dB(A) a vnútorné priestory v zástavbe – v miestach, kde dochádza ku výraznému tieneniu budovami poklesnú hodnoty v dennej dobe pod hranicu 50 dB(A). K uvedeným hodnotám je potrebné si však pripočítať hluk z technických zariadení budov a hluk z nepravidelnej dopravy – zásobovanie a dopravná obsluha, ktorej trasu a intenzitu nie je možné presne

odhadnúť. V nočnej dobe sa predpokladá zníženie ekvivalentnej hladiny hluku o 5 – 10 dB, v závislosti od situovania stavby a orientácie fasády ku komunikáciám. Počas výstavby dôjde k dočasné zvýšeniu hladiny hluku najmä pri výrube stromov a stavebných prácach jednotlivých mechanizmov. Počas výstavby dôjde k zvýšeniu jednotlivých hladín hluku aj v dôsledku prechodu stavebných mechanizmov. Výška hladiny hluku bude limitovaná kapacitou jestvujúcich komunikácií, povolenou rýchlosťou a silou odrazu (vzhľadom na povrchy a výšku ich absorpcie) a tieňov jednotlivých objektov. Počas prevádzky sa k existujúcim zdrojom hluku pripoja stacionárne zdroje hluku z navrhovanej činnosti a hluk z mobilných dopravných prostriedkov, v závislosti od pomeru funkčného využitia územia.

Vplyvy na povrchové a podzemné vody

Povrchové a podzemné vody boli hodnotené vo vzťahu k navrhovanej činnosti a z hľadiska obsahu dusičnanov a TZL, vzniku eutrofizácie, blízkosti vodného toku, vlastností pôdneho krytu, inžiniersko-geologických a hydraulických vlastností horninového prostredia, kolísajúcej výšky hladiny podzemnej vody, koeficientu filtrácie, litologickej heterogenity, zakladania objektov a existencie kolektorov podzemných vôd a možných povodňových situácií ako mierne až stredne zraniteľné prostredie. Kontaminácia hydrologického prostredia môže mať za následok únik znečisťujúcich látok do podzemnej vody s následným zhoršením jej kvality a priamym ovplyvnením povrchových vôd. Navrhovanou činnosťou môže dôjsť k zmene režimu podzemných vôd, vytvoria sa umelé izolované priestory v priepustnom prostredí pod úrovňou hladiny podzemnej vody. Hladina podzemnej vody je priamo závislá od úrovne hladiny Dunaja, množstva zrážok v území, hodnôt geotechnických veličín, evapotranspirácie a výparu. Podzemné vody sú nízko agresívne na betón, ale vytvára sa silné agresívne prostredie pre ocelové konštrukcie. Povrchové vody budú ovplyvnené len sekundárne, keď všetka splašková odpadová voda a dažďová voda bude zaústená do kanalizačných zberačov a následne čistená v mestskej ČOV. Riziko znečistenia povrchových vôd - rieky Dunaj vyplýva z možnosti kontaminácie týchto vôd znečistenými podzemnými vodami nachádzajúcimi sa v dotknutom území i jeho širšom okolí. Vykonané chemické analýzy podzemných vôd v dotknutom identifikovali znečistenia (prekročenie fónových obsahov v SV časti dotknutého územia – limit A – pre chlórované uhľovodíky a niektoré polycyklické aromatické uhľovodíky v podzemnej vode). Najvýznamnejším rizikom, vyplývajúcim z realizácie prác je možnosť zmeny hydrogeologického režimu podzemných vôd a výraznejšie umožnenie prieniku kontaminovaných podzemných vôd z priestoru bývalej chemickej továrne Apollo do územia čiastočne zasiahnutého (resp. čiastočne ovplyvneného) kontamináciou podzemných vôd preferenčnými cestami, vytvorenými výkopmi, drenážnymi a inými stavebnými prvkami v mieste výstavby. Riziko kontaminácie podzemnej a povrchovej vody z iných zdrojov je predovšetkým následkom možnosti vzniku neštandardných situácií v doprave počas výstavby – uvoľnenie palív a olejov z motorových vozidiel následkom nehôd, zlého technického stavu vozidiel a podobne (napr. z areálovej kanalizácie). Vybudovanie stavebných objektov a parkovacích plôch zmenší plochu infiltrácie zrážkovej vody do podzemia a zmení existujúce odtokové pomery územia. Pozitívnym vplyvom je vybudovanie novej ochrannej línie (protipovodňovej ochrany územia) na úrovni $Q_{1000} + 50$ cm.

Vplyv na pôdu

Pôdny kryt je významne ovplyvnený urbanizáciou širšieho okolia dotknutého územia. Pôvodná vrstva pôdneho krytu je z dotknutého územia v prevažnej miere odstránená, prípadne prekrytá vrstvou antropogénnych navážok. Sondy realizované v rámci geologického prieskumu životného prostredia v priestore priemyselnej zóny bývalej rafinérie Apollo Bratislava, realizovaného pre potreby výstavby mostu Košická (Maloveský a kol., 2002) situované v SV časti územia navrhovaného pre realizáciu posudzovanej činnosti neidentifikovali znečistenie zemín NEL a na základe predbežných výsledkov inžinierskogeologického prieskumu, spojeného s orientačným prieskumom znečistenia (V. Janták, 2003) možno konštatovať, že v žiadnej z analyzovaných vzoriek nebol prekročený limit C, len vo vzorke z vrtu N-8 limit A. Z toho vyplýva, že minimálne centrálna a nábrežná časť územia sa javí z hľadiska kontaminácie zemín ako nekontaminovaná. Prejavy kontaminácie možno najskôr očakávať na SV okraji územia (okolie projektovaného vrtu N-14). Na základe týchto skutočností možno hodnotiť pôdne prostredie ako stredne zraniteľné.

Hlavným vplyvom na pôdu je jej záber. Aj keď z hľadiska súčasnej situácie nemožno hovoriť o prirodzenom pôdnom pokryve, realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k trvalému záberu pôdy na miestach projektovaných stavebných objektov a spevnených plôch. Vplyvom navrhovanej činnosti nedôjde k záberu LPF a PPF. Ku kontaminácii pôd počas výstavby môže dôjsť pri havarijných situáciách (únik ropných látok a hydraulických olejov zo stavebných mechanizmov). Vplyv navrhovanej činnosti na vznik veternej a vodnej erózie, acidifikáciu a kontamináciu možno charakterizovať ako mierny. Pohybom ťažkých stavebných mechanizmov dôjde k deštrukcii a zmene mechanicko-fyzikálnych vlastností pôdy a k čiastočnej strate biotopu pre pôdny edafón a živočíchy, pre ktorých bola zdrojom v rámci ich potravinových reťazcov. Strata biotopu sa viaže aj na rastliny rastúce v danom území. Kvalita pôdy v dotknutom území je silno ovplyvnená antropogénnou činnosťou človeka. Zvýšením intenzity dopravy v území dôjde k nepatrným nárastom obsahov ťažkých kovov. Rekultivácia a sadovnícke úpravy nahradia zničené biotopy. Vplyvy na pôdu v okolí výstavby a v miestach uloženia technickej infraštruktúry sú dočasné (počas výstavby). Vplyvom stavebných prác sa zvýši prašnosť v ovzduší.

Vplyvy na genofond a biodiverzitu

V zámere urbanizácie nábrežnej zóny Pribinova sú z pohľadu rastlinstva a živočíšstva významné najmä aktivity týkajúce sa odstránenia jestvujúcej vegetácie v území a projekt sadových a vegetačných úprav. Odstránenie zvyškov topoľovej aleje a náletovej vegetácie niektorých druhov drevín je kompenzované v návrhu sadových úprav výsadbou vzrastlej stromovej i krovitej vegetácie (2 až 3 násobne). Zraniteľnosť biotopov vegetácie a živočíšstva v dotknutom území možno charakterizovať ako mierne až stredne zraniteľné prostredie. Negatívnymi vplyvmi počas výstavby je výrub zelene s vplyvom na diverzitu vegetačnej štruktúry i biodiverzitu živočíšnej zložky, fragmentácia, jednorázové odstraňovanie vegetácie, narušovanie povrchu pôdy, zhutnenie povrchu pôdy, odber biomasy, sekundárna prašnosť, vibrácie, deštrukcia niektorých habitatov a biotopov, zníženie plochy zelene, vplyv na hydrologický režim a miestnu mikroklímu. Vplyvom sadových úprav a výsadbou vzrastlej stromovej i krovitej vegetácie dôjde k náprave (rekultivácii) územia, pričom sa posilní funkcia hydrického biokoridoru Dunaja. Predpokladajú sa vplyvy počas prevádzky ako sú zvýšenie hluku a emisií v dôsledku zvýšenej návštevnosti lokality, rušenie svetlom a k čiastočnej remigrácii niektorých druhov do nových biotopov.

Vplyvy na krajinu (štruktúru, využívanie, scenériu, chránené územia a ochranné pásma, ÚSES)

Navrhovanou činnosťou dôjde k zmene krajinnej štruktúry dotknutého územia, keď budú plochy priemyselných areálov, areálov skládok (stavebných materiálov), výstavby, spevnených i nespevnených plôch a ruderálnej vegetácie nahradené urbanizovanou zástavbou, ktorú možno charakterizovať ako nesúvislú (areály, ktorých podstatná časť je tvorená zástavbou, stavby (najmä rôzne typy budov, dopravné komunikácie, umelé povrchy) sa striedajú s areálmi vegetácie).

Urbanizácia zóny Pribinova zmení krajinný obraz, pretože vznikne nový komplex na rovinnej ploche, na nábreží Dunaja. Tento vplyv je možné zmierniť citlivým architektonickým riešením a adekvátnou výsadbou sprievodnej zelene, ktorá by vhodne zapadla do územia, prípadne by zvyšovala jeho estetickú hodnotu. Nová zástavba bude tvoriť novú súčasť panoramatických pohľadov mesta. Zraniteľnosť faktorov scenérie závisí od náročnosti zabezpečovania potrieb človeka, ako bývanie, technická a občianska infraštruktúra, zdravotnícka starostlivosť, zamestnanie, kvalita životného prostredia, vzdialenosť od dopravných tepien a pod., pričom jeho výpovedná hodnota je veľmi subjektívna a málo výpovedná vzhľadom na rôzne druhy pohľadov jednotlivých jedincov alebo skupín odvíjajúca sa od celkového cítenia, výchovy, správania a postoju k životu samého seba a okolia, pričom zraniteľnosť krajiny je výsledkom integrovania a kumulácie jednotlivých zložiek krajiny.

Navrhovaná činnosť nebude mať vplyv na navrhované územia európskeho významu, navrhované chránené vtáčie územia a súčasnú sústavu chránených území podľa zákona NR SR č . 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (navrhovaná činnosť - 1. stupeň ochrany). Plánovaná urbanizácia zóny Pribinova bude mať vplyv na tzv. 7 sklad bratislavského prístavu, ktorý je evidovaný v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok ako technická

pamiatka, pričom pozitívom je jeho rekonštrukcia a vhodné zakomponovanie do navrhovanej výstavby. Vplyv navrhovanej urbanizácie na chránenú Pamiatkovú zónu Bratislava - Centrálna mestská oblasť, vyhlásenú Vyhláškou OÚ č 1/1992, čím sa na ňu vzťahuje i zákon SR č . 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu bude pozitívny, pretože navrhované architektonické riešenie zóny zohľadňuje kompozíciu centrálnej časti mesta a vytvára na jej okraji architektonicky i kultúrne hodnotné prostredie. Pri výstavbe sa zachovávajú jestvujúce objekty pamiatkovej ochrany. Navrhovaná činnosť rešpektuje limity, obmedzenia, inžinierske siete a ich ochranné a bezpečnostné pásma, ako napr. kanalizačný zberač (kmeňová stoka A), jestvujúci zberač AP, územná rezerva koridoru zberača A pozdĺž západnej strany Mostu Košická, jestvujúci tranzitný VTL plynovod DN 300, 2,5 Mpa, trasovaný cez riešené územie od Mosta Košická cez priestor budúcej nábrežnej promenády až po Starý most v pokračovaní do Petržalky (v prípade dobudovania a sprevádzkovania medzištátneho VTL plynovodu Kitsee - Bratislava – potom navrhovateľ navrhuje ho zrušiť), jestvujúca regulačná stanica Pribinova STL 0,3/0,1 MPa, ktorá sa nachádza v súčasnom areáli MV SR – (navrhovateľ navrhuje preložiť ju), jestvujúce vedenia technickej infraštruktúry trasované pozdĺž severnej časti komunikácie v Pribinovej, biokoridor provincionálneho významu – pozdĺž rieky Dunaj). Ťažiskovým limitom a obmedzením rozvoja a využitia riešeného územia je protipovodňová ochrana na úrovni vodnej hladiny Q_{1000} a viac, ktorej význam spočíva nielen v ochrane vlastného riešeného územia, resp. územia zóny Pribinova, ale aj širšieho územia mesta, najmä územia MČ Bratislava - Ružinov. Minimálna vzdialenosť línie protipovodňovej ochrany na úrovni Q_{1000} a viac, je stanovená od nábrežnej hrany rieky Dunaj a predstavuje vzdialenosť cca 30 m v priestore medzi Starým mostom a existujúcim skladoom č .7 a vzdialenosť cca 25 m v priestore medzi skladoom č .7 a budúcim Mostom Košická. Takto vymedzené územie tvorí inundačné územie (územia medzi nábrežnou hranou Dunaja a protipovodňovou líniou).

Nepredpokladá sa, že by výstavba a prevádzka navrhovaného urbanizačného celku v zóne Pribinova vzhľadom na navrhované zmeny štruktúry krajiny negatívne ovplyvnila funkčnosť hydrického biokoridoru rieky Dunaj, ktorý sa nachádza južne od dotknutého územia. Realizáciou parkových i sadových úprav naopak môže dôjsť k posilneniu funkcie hydrického biokoridoru (vyššia funkčná a estetická hodnota), pričom sa však odstránia existujúce ruderálne plochy s náletovou a zvyškovou parkovou vegetáciou (ich interakčná funkcia nie je ani v súčasnosti na takej úrovni, že by bolo potrebné ich chrániť).

Vplyv na obyvateľstvo a jeho zdravie

Dočasný vplyv navrhovanej činnosti bude pre obyvateľov územia susediaceho z dotknutým územím a zamestnancov firiem z blízkeho okolia v čase pracovnej doby negatívny. Kvalita a pohoda ich života bude dočasne znížená významnými negatívnymi vplyvmi z výstavby (zvýšená hladina hluku a exhalátov z dopravy, zvýšená prašnosť najmä pri odvoze zeminy a ďalších odpadov, ako aj dovoze stavebných materiálov, zvýšenie frekvencie dopravy). Pre ľudí pracujúcich priamo pri výstavbe navrhovanej činnosti hrozí riziko priameho styku s kontaminovanou vodou. Na základe výpočtov v Rozptylovej štúdii (Blaha, 11/2003) možno konštatovať, že zdroje znečisťovania ovzdušia identifikované podľa dokumentácie neprekračujú limity ustanovené právnymi predpismi vo veciach ochrany ovzdušia z hľadiska rozptylu emisií. Na základe realizovanej hlukovej štúdie možno konštatovať, že hlukové zaťaženie zóny Pribinova bude na jej okrajoch dané hlavne intenzitou dopravy po prilahlých komunikáciách, počtom pohybov na parkovacích plochách a hlukom technických zariadení budov situovaných najmä na strechách budov. Pri zohľadnení výsledkov predikcie zaťaženia fasád budov hlukom z dopravy a vnútorné dispozície budov sa budú riešiť tak, aby sa obytné miestnosti a miestnosti ostatné vyžadujúce si ochranu pred hlukom neumiestnili na nadmerne hlukom zasiahnuté strany budov, taktiež sa minimalizujú prejazdy motorových vozidiel cez zástavbu, obmedzí sa vjazd nákladných motorových vozidiel a budú sa rešpektovať platné STN pri navrhovaní konštrukcií budov v zóne Pribinova je možné vytvoriť prostredie spĺňajúce podmienky stanovené Nariadením vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami (Hluková štúdia, Zaťko 06/2003). Vplyvom navrhovanej činnosti počas výstavby a realizácie dôjde k výrubu stromov a zníženiu podielu zelene a likvidácie určitých biotopov a druhov rastlín a živočíchov, zmene krajinného obrazu a genius

loci, zvýšenia hlučnosti, prašnosti, dopravnej intenzity a emisií, zväčšeniu zastavanej plochy, k zmene a intenzifikácii využívania územia, vizuálnych pohľadov v jednotlivých smeroch a scenérie, tvorbe odpadov a odberu biomasy. Pozitívny vplyv má navrhovaná činnosť z hľadiska vytvorenia reálnej funkčnosti územia vzhľadom na plánované funkcie, nahradenie zelene, vytvorenie dominantného urbanistického súboru objektov, vytvorenia nových pracovných miest (aj počas výstavby a prevádzky), vybudovania novej polyfunkčnej štruktúry s občianskou vybavenosťou (obchody, služby, administratíva, prechodné ubytovanie, resp. aj kultúrno-spoločenské funkcie), revitalizácie promenády a vytvorenie bulváru, dotvorenej zeleňou. Navrhované objekty môžu u niektorých jedincov alebo skupín spoločnosti navodiť pocity stiesnenosti, masívnosti, obmedzenosti, stresu alebo naopak pocit architektonicky moderného a turisticky zaujímavého komplexu zakomponovaného do systému budov ktoré treba vidieť a skúsiť ich atmosféru s možnosťou prechádzky po promenáde a bulváre. Z hľadiska zdravia obyvateľov po realizácii opatrení na minimalizáciu a elimináciu negatívnych vplyvov nedôjde zásadnému zhoršeniu životného prostredia, ktoré by malo za následok vplyv na zdravie obyvateľstva.

Vplyv na urbánny komplex a využívanie zeme

Urbanizácia Nábřežia Pribinova nezasahuje do poľnohospodárskeho pôdneho fondu ani do objektov poľnohospodárskej výroby. V dotknutom území sa nachádza areál betonárky, ktorá bude v procese výstavby z územia odstránená. Vzhľadom na súčasný stav dotknutého územia možno konštatovať, že realizáciou navrhovanej činnosti dôjde v dotknutom území predovšetkým k organizácii a zvýšeniu intenzity dopravy vo všetkých jej dotknutých oblastiach (IAD - návrh dopravného riešenia zóny individuálnou automobilovou dopravou vychádza z napojenia územia z Pribinovej ulice, sekundárne potom priečnymi severojužnými komunikáciami smerom k Dunaju, MHD - v I. etape sa navrhuje pre trolejbusové napojenie územia len malá časť dotknutého územia v úseku od Olejkárskej ulice po Dostojevského rad. Autobusové médium MHD je navrhované po okraji zóny – ulicami Dostojevského rad – Landererova ulica – Košická ulica a využíva ten istý terminál ako trolejbus. Pre trolejbusovú dopravu sa v II. etape navrhuje využitie výlučne Pribinovej ulice, pešia doprava – navrhuje sa výstavba uceleného systému peších komunikácií, cyklistická doprava - navrhuje sa realizácia cyklistickej trasy v oddelenom dopravnom páse na nábrežnej promenáde, lodná doprava - navrhované nástupiská osobnej lodnej dopravy na pontónoch sú centrálné umiestnené vzhľadom k vyústeniu kolmej urbanistickej osi námestia pred SND, statická doprava - celkovo je v rámci výstavby navrhovaná výstavba 5 101 parkovacích miest, ...).

Navrhované aktivity budú mať pozitívny vplyv i na rekreačný potenciál a cestovný ruch v hlavnom meste Slovenskej republiky - Bratislave. Urbanizáciou zóny Pribinova dôjde k vytvoreniu atraktívneho prostredia v kontakte s centrálnou mestskou oblasťou. Navrhovanou výstavbou hotela vzniknú i ubytovacie možnosti v odhadovanom počte 250 lôžok.

Vplyvy na infraštruktúru sú krátkodobé a vიაžu sa v prevažnej miere na obdobie výstavby jednotlivých etáp navrhovanej činnosti. Predpokladá sa, že súčasný vplyv výstavby SND na dopravu na Pribinovej ulici, sa v dôsledku realizácie výstavby zóny Pribinova predĺži o predpokladaný časový horizont výstavby. Navrhovaná etapizácia zohľadňujúca výstavbu mosta Košická však umožní dopravné sprístupnenie západnej časti dotknutého územia po realizácii I. etapy.

Negatívnymi vplyvmi počas výstavby budú hlavne zvýšenie dopravného zaťaženia lokality stavebnou dopravou, čiastočné obmedzenie dopravy pri výstavbe nových križovatiek, zemné práce pri prekládkach a budovaní novej technickej infraštruktúry (rozkopávky, prašnosť) a zvýšená produkcia odpadov. Pričom negatívne vplyvy počas prevádzky budú zvýšenie dopravného zaťaženia lokality nákladnou (zásobovanie) a osobnou (obyvatelia, návštevníci) dopravou, vzrast požiadaviek na MHD, zvýšená produkcia odpadov a pozitívnymi - realizácia nových polyfunkčných objektov s občianskou vybavenosťou a bývaním v progresívnom architektonickom prevedení, rozšírenie ponuky služieb a ubytovacích kapacít cestovného ruchu.

Kumulatívne vplyvy

Celkové hodnotenie vplyvov navrhovanej činnosti predstavuje syntézu pomerného zastúpenia analyzovaných dosahov činnosti na obyvateľstvo, neživú prírodu, rastlinstvo

a živočíšstvo, krajinu a hospodárske využívanie prostredia. Vzhľadom na podmienky v danom území možno konštatovať, že výstavbou a prevádzkou navrhovanej činnosti nedôjde k významnému zhoršeniu a ani zlepšeniu podmienok života pre obyvateľstvo, živočíšstvo a rastlinstvo v danom území a vzťahmi medzi živou a neživou zložkou krajiny. Výstavbou a prevádzkou navrhovanej činnosti dôjde k zvýšeniu produkcie odpadov, intenzity dopravy, teda aj zvýšeniu hlukovej záťaže a znečisteniu ovzdušia oproti súčasnosti a tým k synergickému vplyvu na obyvateľov a jednotlivé zložky životného prostredia spomínaných v jednotlivých častiach.

Ostatné možné vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie sú podrobne popísané v zámere, správe o hodnotení ako i v predložených stanoviskách subjektov procesu posudzovania.

V. ZÁVERY

1. Záverečné stanovisko k navrhovanej činnosti

Na základe výsledku procesu posudzovania v súlade s ustanoveniami zákona, pri ktorom sa zväžil stav využitia územia a únosnosť prírodného prostredia, význam očakávaných vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie, chránené územia a zdravie obyvateľstva, z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania počas výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti, miesta vykonávania navrhovanej činnosti so zameraním najmä na súlad s územnoplánovacou dokumentáciou, úroveň spracovania zámeru a správy o hodnotení, stanoviská orgánov štátnej správy a samosprávy a odborných organizácií, výsledku verejného prerokovania a po vyžiadaní a doložení doplňujúcich informácií a za súčasného stavu poznania

sa odporúča

realizácia navrhovanej činnosti „Zóna Pribinova - nábrežie“ za dodržania podmienok uvedených v časti V/3 tohto záverečného stanoviska s tým, že neurčitosti, ktoré sa v procese hodnotenia vyskytli je potrebné vyriešiť v ďalších stupňoch projektovej prípravy stavby.

2. Odporúčaný variant

Posudzované varianty činnosti sa líšia len percentuálnym zastúpením funkčného využitia plôch bývania a administratívy v II. etape výstavby, ktoré sa v zásade prejavuje len v rozdielnych nárokoch na infraštruktúru. Nakoľko v procese posudzovania vplyvov činnosti na životné prostredie neboli identifikované závažné negatívne (resp. pozitívne) vplyvy, ktoré by znevýhodňovali alebo uprednostňovali niektorý z 3 realizačných variantov, pre realizáciu sa z hľadiska environmentálnej vhodnosti považujú všetky 3 varianty za rovnocenné s miernou preferenciou II. variantu. Pre potreby zásobovania teplom sa odporúča subvariant A (primárne médium bude horúca voda).

3. Odporúčané podmienky pre etapu prípravy a realizácie činnosti

Na základe celkových výsledkov procesu posudzovania pripomienok a stanovísk príslušných, dotknutých a povoľujúcich orgánov, dotknutej obce a mestských častí, orgánov štátnej správy k správe o hodnotení a zámeru navrhovanej činnosti, verejného prerokovania správy o hodnotení, odborného posudku a na základe zámeru a správy o hodnotení sa odporúčajú pre etapu prípravy, realizácie a prevádzky navrhovanej činnosti nasledujúce podmienky:

1. Pred začatím stavebných prác vykonať podrobný geofyzikálny, geologický a hydrogeologický prieskum. Na základe výsledkov prieskumov vypracovať rizikovú analýzu; podľa výsledkov prieskumov a rizikovej analýzy vypracovať a realizovať Projekt sanácie prípadne asanácie územia a na základe jeho výsledkov doriešiť a spresniť technické a prevádzkové parametre stavby.
2. Vykonať podrobný prieskum znečistenia dotknutého územia, ktorého cieľom bude vymedziť rozsah znečistenia zemín a podzemných vôd a navrhnúť účinné opatrenia v

- záujme zabránenia znečistenia (vybudovať pasívne (podzemné tesniace steny) alebo aktívne (hydraulická clona) bariérové prvky), pričom súčasťou prieskumu by mal byť aj špeciálny prieskum možného výskytu nevybuchutej munície z 2. svetovej vojny.
3. Na základe prieskumu znečistenia vykonať analýzu rizík s cieľom navrhnúť účinné opatrenia na elimináciu environmentálnych a zdravotných rizík (napr. návrh pasívnych a aktívnych bariérových prvkov).
  4. Zabezpečiť posúdenie stability ľavostrannej ochrannej dunajskej hrádze najmä v interakcii s podložím, aby sa predišlo jej narušeniu,
  5. Vypracovať projekt sadových úprav, ktorý by dotvoril súlad zelene (posilnenie podielu zelene) v podrobnejšom architektonickom riešení s architektúrou, navrhol starostlivosť o zeleň (napr. závlahový systém, mocnosť zeminy, zachovanie stromov so sadovníckou hodnotou 4, preferovať miestne pôvodné druhy a dendrologickú skladbu konzultovať so širším okruhom odborníkov (sadovníci, ochranári, krajinári)).
  6. Doložiť DUR svetlotechnickým posudkom v zmysle platných STN, v rámci ktorého riešiť najmä svetelné podmienky v riešenom komplexe, ale aj vplyv navrhovaného komplexu objektov na denné osvetlenie a preslnenie okolitej zástavby, v zmysle STN 73 0580 Denné osvetlenie budov a STN 73 4301 Budovy na bývanie.
  7. Preukázať kvalifikovaným odborným posúdením alebo samostatnou štúdiou vplyv stavby na kvalitu a režim povrchových a podzemných vôd vrátane modelovania hydraulických zmien tlaku vody na podzemnú stenu, resp. na realizovanú stavbu.
  8. Pri návrhu čistenia a vypúšťania odpadových vôd rešpektovať ustanovenia nariadenia vlády SR č.491/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.
  9. Zabezpečiť nakladanie s odpadom podľa zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
  10. Odpady zaradiť podľa druhu a viesť evidenciu a spôsob nakladania s nimi (spôsob ich zhromažďovania, zhodnocovania, resp. zneškodňovania), spresniť množstvá produkovaných odpadov.
  11. Zosúladiť vlastný POH so záväznou časťou POH pre kraj Bratislava a PHO komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov hl. m. SR Bratislavy.
  12. Spresniť umiestnenie skládok stavebného materiálu a spôsob ich zabezpečenia proti sekundárnej prašnosti.
  13. Navrhnúť a realizovať opatrenia na zamedzenie úniku škodlivých látok do pôdy a podlažia,
  14. Riešiť priestory na nakladanie s odpadom s obslužným hospodárstvom a v súlade s tým do technickej infraštruktúry zapracovať rozmiestnenie nádob pre obslužné hospodárstvo (na vlastnom pozemku v rámci bytovej a občianskej vybavenosti) tak, by boli akceptované zákony NR SR č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách a zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) a v rámci toho zabezpečiť priestor pre kontajnery resp. nádoby na zmesový komunálny odpad (KO) v počte podľa §4 ods.1 písm. c) nariadenia hl. mesta VZN č. 6/2002 a obdobne zabezpečiť priestor pre zber papiera, skla a plastov.
  15. Kontajnery (nádoby) na komunálny odpad zabezpečiť zvlášť pre bytové priestory a zvlášť pre nebytové priestory – podnikateľov.
  16. Vyčleniť priestory na zhromažďovanie, zber, resp. zhodnotenie odpadu – tzv. zberné dvory najmä na zber odpadu zo zelene, drobný stavebný odpad, objemný odpad a pre zložky KO podľa §3 VZN č. 6/2002 (systému zberu, prepravy a zneškodňovania KO).
  17. Realizovať opatrenia, vrátane organizácie práce, proti pôsobeniu hluku, emisií a imisií v blízkosti zástavby, a to najmä v tých častiach územia, ktoré sa nachádzajú v blízkosti jestvujúcich obytných a administratívnych budov.
  18. Navrhované zdroje znečistenia ovzdušia (kotolne) musia vyhovovať všetkým požiadavkám na ochranu ovzdušia a splňať emisné limity, závery emisnej štúdie pri konštrukcii hromadných garáží, technické požiadavky a všeobecné požiadavky prevádzkovania stacionárneho zdroja znečisťovania ovzdušia emitujúceho znečisťujúce látky podľa vyhlášky MŽP SR č. 706/2002 Z. z. a vyhlášky MŽP SR č. 410/2003 Z. z.,

- ktorou sa táto vyhláška mení a dopĺňa.
19. Pred realizáciou navrhovanej činnosti zohľadniť opatrenia vyplývajúce z výsledkov Rozptylovej štúdie, t. j. pri výstavbe samostatných kotolní podľa subvarianty B využiť kotly, resp. horáky so zníženou tvorbou emisií, u ktorých výrobca garantuje výstupnú koncentráciu NO_x pod 80 mg.m⁻³.
  20. Zabezpečiť vyústenie výduchov z hromadných garáží nad strechy objektov s dostatočným prevýšením nad ich úroveň.
  21. Obvodové konštrukcie stavby navrhnuť tak, aby bola dodržaná prípustná hladina hluku vo vnútorných priestoroch a stanoviť vplyv hluku z vlastných technologických zariadení na okolitú zástavbu s prípadným návrhom opatrení.
  22. V ďalšom stupni PD zohľadniť výsledky hlukovej štúdie a hlukovú pohodu v interiéroch dosiahnuť najmä riešením dispozičného usporiadania bytov, požadovanou nepriezvučnosťou obvodových konštrukcií, ale i minimalizáciou prejazdov motorových vozidiel a obmedzením vstupu nákladných vozidiel.
  23. Mimostaveniskovú dopravu viesť tak, aby nedochádzalo k nadmernej záťaži hlukom a exhalátmi v dotknutej zóne, pravidelne čistiť a udržiavať miestne komunikácie využívané počas výstavby.
  24. Na dočasne zabratých pozemkoch uskutočniť po ukončení výstavby biologickú rekultiváciu, resp. vrátiť ich pôvodnému účelu.
  25. Z hľadiska kvality vôd dodržiavať technologickú disciplínu, aby sa zabránilo priamym únikom kontaminantov, hlavne pohonných hmôt a mazív do podzemných vôd.
  26. Dodržiavať opatrenia na zamedzenie druhej prašnosti pri prevoze sypkých materiálov.
  27. Počas výkopových prác zabezpečiť sledovanie kvality zemín a znečistené zeminy zneškodniť primeraným spôsobom (dekontaminácia, uloženie na skládky príslušnej stavebnej triedy, biodegradácia) a technický monitoring výkopu.
  28. Z hľadiska ochrany staveniska pred sufóznymi javmi zabezpečiť tesniace steny okolo stavebnej jamy a technický monitoring.
  29. Navrhnuť náhradnú výsadbú zelene so špecifikáciou druhov a zosúladiť tento návrh s návrhom protipovodňovej ochrany.
  30. Stromy, ktoré budú ponechané v priestore alebo v blízkosti staveniska, chrániť pred mechanickým poškodením koreňového systému a kmeňa debnením.
  31. Mechanizmy produkujúce nadmerný hluk (kompresory a pod.) používať v blízkosti obytného územia len vo vymedzenom čase po dohode s miestnou samosprávou.
  32. Na základe Projektu organizácie výstavby vypracovať a príslušným orgánom štátnej správy nechať schváliť konkrétny projekt organizácie dopravy, ktorý bude platiť počas výstavby.
  33. Vzhľadom na zvýšenú záťaž mestských komunikácií, ktoré budú používané aj na stavebnú dopravu s čím vzrastá riziko nehôd, vypracovať aj projekt náhradnej dopravnej obsluhy územia s konkrétnymi úpravami.
  34. Spolupracovať s mestom a mestskými časťami pri určovaní dopravných trás, režimu premávky mechanizmov, spôsobu údržby obecných komunikácií, dopravného značenia a riadenia dopravy počas výstavby.
  35. Zhodnotiť dopad realizácie zóny Nábrežie Pribinova na dopravnú situáciu v príľahlej komunikačnej sieti so stanovením zmien dopravných nárokov a posúdením priepustnosti či rezerv tejto siete.
  36. Pri výpočte kapacít statickej dopravy zohľadniť polohu navrhovaného územia v centrálnej časti mesta, ako aj navrhované kapacity bytových, administratívnych i hotelových priestorov.
  37. Dopracovať a upresniť problematiku dopravy a v grafickej časti i v texte doplniť výsledný variant dopravného riešenia prístupových a východných komunikácií pre realizovaný variant, presné umiestnenie vstupov a výstupov podzemných garáží, vstupy a východy peších do areálu a prechody peších cez komunikáciu v posudzovanom sektore.
  38. Podzemné garáže vybaviť zariadením pre automatické meranie a signalizáciu koncentrácie oxidu uhoľnatého v ovzduší.
  39. Podzemné parkovacie garáže riešiť v zmysle STN 73 60 58 a STN 73 60 58/b Hromadné

garáže, garážované priestory s pohybom vozidiel vlastnou silou.

40. Zabezpečiť emisný posudok so zameraním na posúdenie dopravného režimu v rámci garáží podľa 1. kvality a množstva znečisťujúcich látok; vzniku exhalátov z výfukových plynov vozidiel z pohybu v priestoroch garáže, 2. druhu a množstva emisií pri prevádzke garáže v špičkovom prevádzkovom čase odvedených do vonkajšieho ovzdušia, 3. výstupných koncentrácií znečisťujúcich látok v špičkovom prevádzkovom čase do vonkajšieho ovzdušia.
41. V prípade archeologických a paleontologických nálezov počas stavebných prác informovať príslušný odborný ústav (Archeologický ústav SAV Nitra).
42. Doplniť detailné vizuálne zobrazenie jednotlivých objektov spolu s panoramatickým zobrazením situovaných do existujúcej zástavby z jednotlivých výhľadových smerov.
43. Zdokumentovať všetky novonavrhané inžinierske siete, ako aj nutné preložky a úpravy existujúcich inžinierskych sietí.
44. Riešiť protipovodňovú ochranu v súlade s návrhom dokumentu „Protipovodňová ochrana Bratislavy“ vypracovaným Slovenským vodohospodárskym podnikom, š.p. Bratislava a protipovodňovou ochranou mosta „Košícká“, pričom zriadiť novú ochrannú líniu ešte pred zrušením existujúcej ochrannej línie.
45. Na elimináciu hluku zo vzduchotechniky (VZT) vykonať účinné opatrenia, napr.:
  - zdroje obložiť akustickou izoláciou a proti otrasovým prevedením podlahy podľa potreby tak, aby sa hluk neprenášal do stavebnej konštrukcie a do vedľajších priestorov;
  - pre zamedzenie prenosu hluku VZT potrubím v potrubných trasách osadiť tlmiče hluku;
  - jednotky VZT oddeliť pružne od potrubí a ich ventilátory osadiť na izolátoroch chvenia.
46. Na elimináciu vibrácií počas výstavby a vibrácií z VZT zariadení vykonať účinné opatrenia, napr.:
  - vylúčiť hlučné operácie vo víkendových dňoch v dobe od 13.00 v sobotu do pondelka rána 7.00, počas pracovných dní realizovať hlučivo náročné práce len v dennej dobe od 7.00 – 19.00 hod;
  - pre zabránenie prenosu vibrácií z VZT zariadení do stavebných konštrukcií zdroje vibrácií uložiť, spojenie zdrojov vibrácií (napr. ventilátory) a nadväzujúcich potrubí previesť pružnými spojkami.
47. Počas výkopových prác zabezpečiť sledovanie kvality zemín a znečistené zeminy zneškodniť primeraným spôsobom (dekontaminácia, uloženie na skládky).
48. Presne vypočítať a navrhnuť spôsob realizácie zabezpečenia potreby požiarnej vody v spolupráci s príslušným orgánom štátnej správy podľa platnej legislatívy.
49. Dodržať podmienky prevádzkovateľa elektrickej siete a navrhnuť spôsob zásobovania navrhovaných jednotlivých stavebných objektov a prevádzkových súborov elektrickou energiou a ich spôsob technického zabezpečenia a vypočítať spotrebu elektrickej energie pre jednotlivé stavebné objekty a prevádzkové súbory počas výstavby a prevádzky.
50. Presné situovania nových plynovodov a ich prípojok, preloženia alebo využívania existujúcich plynovodov a ich prípojok doriešiť v spolupráci a za dodržiavania podmienok s prevádzkovateľom podľa platných predpisov a doložiť potreby zabezpečenia plynom jednotlivých objektov a dimenzovanie prípojok s ich technickým zabezpečením.
51. Presné situovania, nových a existujúcich kanalizačných prípojok s ich technickým zabezpečením doriešiť v spolupráci a za dodržiavania podmienok s prevádzkovateľom v zmysle platných predpisov a prepočítať únosnosť kanalizačného systému a predpokladané množstvá odpadových a dažďových vôd.
52. Dodržať ustanovenia vyhlášky MŽP SR č. 532/2002 Z. z. o všeobecných požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu.
53. Zabezpečiť zosúladenie navrhovanej činnosti s ust. § 17d ods. 5 zákona NR SR č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov.
54. Spracovať podrobnú bilanciu jednotlivých materiálov potrebných pri výstavbe a ich

nezávadnosť na ľudské zdravie.

55. Podetapu I.C doriešiť v spolupráci s MV SR (vyňatie parkovacej plochy z vlastníckych práv MV SR za účelom výstavby).
56. Zvážiť výstavbu malých vodných plôch a fontán na promenáde a hlavných komunikáciách v území.
57. Spracovať štúdiu „Špecifikácia prechodu záplavy cez mestskú časť Staré Mesto a mestskú časť Ružinov“ v prípade prietrže protipovodňových ochranných línií pri existujúcej a navrhovanej línii.
58. Zohľadniť dopravné zámery celomestského významu súvisiace s prípravou výstavby mostu „Košická“ a nosného systému MHD.
59. Zvážiť možnosť využitia časti dažďových na polievanie verejnej zelene, čistenie komunikácií a na protipožiarne účely ich zachytením v reťečných nádržiach, čím súčasne znížiť nároky na rozvod pitnej vody.
60. Realizovať všetky ďalšie opatrenia na minimalizáciu negatívnych vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie, uvedené v správe o hodnotení.

4. Odôvodnenie záverečného stanoviska vrátane zhodnotenia písomných stanovísk podľa § 18 zákona

Záverečné stanovisko bolo vypracované podľa § 20 zákona na základe zámeru, stanovisk účastníkov procesu posudzovania, rozsahu hodnotenia, správy o hodnotení, záznamu z verejného prerokovania správy o hodnotení, odborného posudku a vyžiadaných podkladov.

Pri hodnotení podkladov a vypracúvaní záverečného stanoviska sa postupovalo podľa ustanovení zákona a vyhlášky MŽP SR č. 52/1995. MŽP SR – odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie a Ministerstvo vnútra SR – všeobecná sekcia dôsledne analyzovali každú pripomienku a stanoviská od jednotlivých subjektov, expertov a občanov. Opodstatnené pripomienky sú premietnuté do návrhu opatrení. Všetky subjekty, ktoré sa k navrhovanej činnosti vyjadrili mali súhlasné stanovisko, iba Ministerstvo vnútra SR – všeobecná sekcia nesúhlasí s vyňatím parkovacej plochy z vlastníckych práv MV SR za účelom výstavby a z toho dôvodu žiada prepracovať podetapu I.C. V rámci pripomienkovania správy o hodnotení MŽP SR neobdržalo žiadne stanovisko od zástupcov verejnosti.

Pri odporúčaní navrhovanej činnosti sa bral do úvahy súlad s územnoplánovacou dokumentáciou, vplyvy na obyvateľstvo a jeho zdravie, chránené územia, socio-ekonomické a prírodné prostredie, ako aj niektoré technicko-ekonomické a dopravné kritériá.

Z výsledku posudzovania vyplynulo, že z hľadiska environmentálnej vhodnosti je možné považovať všetky 3 varianty za rovnocenné s miernou preferenciou II. variantu a pre potreby zásobovania teplom sa javí ako environmentálne vhodnejší subvariant A.

Z hľadiska ochrany prírody a krajiny nie sú hodnotené varianty diametrálne odlišné.

Z hľadiska horninového prostredia nebol dosiaľ vykonaný dostatočne podrobný inžiniersko-geologický prieskum, rovnako ako posúdenie stability ľavostrannej ochrannej dunajskej hrádze v interakcii s podložíom.

Podobne nebol kvalifikovaným odborným posúdením alebo samostatnou štúdiou preukázaný dopad stavby na kvalitu a režim povrchových a podzemných vôd, bez čoho nie je možné k tomuto riziku zaujať stanovisko.

Z dostupných údajov nie je možné plnohodnotne posúdiť jednotlivé varianty z technicko-ekonomického hľadiska a zaujať k nim stanovisko.

Z hľadiska svetlotechnických pomerov nie je v tomto štádiu možné zodpovedne skonštatovať súlad s jednotlivými limitmi podľa príslušných STN noriem.

Napriek vyššie uvedeným konštatovaniam preukazujú všetky 3 realizačné varianty vo väčšej či menšej miere pozitívne zhodnotenie riešeného územia oproti nulovému variantu.

Realizácia navrhovanej činnosti bude mať za následok niektoré nezvratné zásahy do životného prostredia. Za predpokladu akceptovania a realizácie navrhovaných opatrení na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu nepriaznivých vplyvov stavby na životné prostredie a dôslednou poprojektovou analýzou je však možné minimalizovať prevažnú časť

očakávaných aj reálne existujúcich negatívnych vplyvov výstavby a prevádzky stavby v danej lokalite a zabezpečiť tak prevahu pozitívnych vplyvov stavby v posudzovanom území.

Realizácia navrhovanej činnosti bude mať za následok niektoré nezvratné zásahy do životného prostredia. Za predpokladu akceptovania a realizácie navrhovaných opatrení na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a dôslednou poprojektovou analýzou je však možné minimalizovať prevažnú časť očakávaných ako i reálne existujúcich negatívnych vplyvov výstavby a prevádzky stavby v danej lokalite a zabezpečiť tak prevahu pozitívnych vplyvov navrhovanej činnosti v posudzovanom území.

V priebehu posudzovania boli zvážené všetky predpokladané vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie, popísané v správe o hodnotení a v kapitole IV. tohto záverečného stanoviska. Zvážili sa všetky riziká navrhovaných variantov z hľadiska vplyvu na životné prostredie, chránené územia a zdravie obyvateľov, na základe čoho bolo preukázané, že navrhovanú činnosť je možné realizovať v odporúčaných variantoch, ak budú splnené opatrenia na minimalizáciu a elimináciu negatívnych vplyvov (kap. V/3) a za vykonania nadštandardných opatrení počas výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti.

V rámci hodnotenia vplyvov na životné prostredie v zmysle zákona boli zhodnotené tie vplyvy na životné prostredie, ktoré bolo možné v tomto štádiu poznania predpokladať.

5. Požadovaný rozsah poprojektovej analýzy

Pre sledovanie predpokladaných vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia je potrebné spracovať samostatný projekt monitoringu, ktorý by mal obsahovať návrh na monitorovanie abiotických a biotických zložiek životného prostredia.

Predmetom záujmu monitoringu budú tie zložky životného prostredia, u ktorých realizácia navrhovanej činnosti a nultý variant spôsobuje zmenu kvantifikovateľných charakteristík.

Na základe zhodnotenia súčasného stavu dotknutého územia a identifikácie možných vplyvov v súčasnosti na životné prostredie, bude monitorovací systém zameraný predovšetkým na tieto aspekty:

- sledovanie vplyvov na horninové prostredie - stabilita ľavostrannej ochrannej dunajskej hrádze,
- sledovanie vplyvov na kvalitu a režim povrchových, ale najmä podzemných vôd,
- sledovanie emisného vplyvu stavby a prevádzky na dotknuté územie (meranie emisií (najmä NO_x) v podzemných garážach a parkovacích priestoroch v čase dopravnej špičky 3 meracie dni po sebe s vyhodnotením 1 x ročne),
- sledovanie nárastu a intenzity dopravy a smerového rozloženia dopravy (metódou dopravného sčítacieho prieskumu v dotknutom území 1 x ročne po dobu 3 rokov),
- sledovanie vplyvu hluku stavby a prevádzky na dotknuté územie (monitorovanie ekvivalentných hladín hluku z dopravy v dennej dobe na vytipovaných frekventovaných lokalitách, sledovanie emisných parametrov z technologických celkov v nočnej dobe metódou merania akustickým zariadením a výpočet celkových emisií hluku na báze numerického modelovania 1 x ročne po dobu 3 rokov).

Monitorovací systém je potrebné realizovať podľa samostatného projektu, ktorý bude vychádzať z očakávaných vplyvov a vecne a metodicky nadviaže na už realizované monitorovacie aktivity v tomto území a jeho širšom okolí.

Kontrola dodržiavania stanovených podmienok sa navrhuje vykonávať formou predkladania záverečných správ z monitorovacích prác navrhovateľom príslušnému kontrolnému orgánu.

V prípade preukázania prekročenia prípustných limitov pre sledované zložky treba prijať potrebné technické a organizačné opatrenia k zníženiu negatívnych vplyvov. Vlastné monitorovanie je potrebné začať v bodoch určených vo vypracovanom a schválenom projekte monitoringu.

Na základe operatívneho, ako i komplexného vyhodnocovania výsledkov monitorovania je v zmysle § 36 ods. 3 zákona NR SR č. 127/1999 Z.z. navrhovateľ povinný v prípade, ak zistí, že skutočné vplyvy činností posudzovanej podľa tohto zákona sú horšie,

než uvádza správa o hodnotení, zabezpečiť opatrenia na zosúladenie skutočného vplyvu s vplyvom určeným v správe o hodnotení v súlade s podmienkami uvedenými v rozhodnutí o povolení činnosti podľa osobitných predpisov, na čo odporúčame povoľujúcemu orgánu v rámci týchto podmienok navrhovateľa upozorniť.

VI. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Spracovatelia záverečného stanoviska

Ministerstvo životného prostredia SR

Mgr. Tomáš Černošous

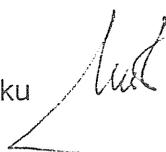
odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie

Ministerstvo vnútra SR

Ing. Bedrich Matus

oddelenie inšpekcie práce a stavebného poriadku

2. Potvrdenie správnosti údajov

Ministerstvo životného prostredia SR

Ing. Viera Husková

riaditeľka odboru posudzovania vplyvov na ŽP

**MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR**
nám. Ľudovíta Štúra 1
012 95 BRATISLAVA
- 16 -

3. Dátum vydania záverečného stanoviska

26. 7. 2004